



آزمون ۱۴ از ۱۵



شرکت تعاونی خدمات آموزشی کارکنان
سازمان سنجش آموزش کشور

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود.
امام خمینی (ره)

پاسخ تشریحی آزمون آزمایشی
سنجش دوازدهم - جامع نوبت سوم
(۱۴۰۰/۰۳/۰۷)

ادبیات و علوم انسانی (دوازدهم)

کارنامه آزمون، عصر روز برگزاری آن از طریق سایت اینترنتی زیر قابل مشاهده می باشد:

www.sanjeshserv.ir

مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی

به منظور فراهم نمودن زمینه ارتباط مستقیم مدیران، مشاوران و دبیران محترم دبیرستان ها و مراکز آموزشی همکار در امر آزمون های آزمایشی سنجش و بهره مندی از نظرات ارزشمند شما عزیزان در خصوص این آزمون ها ، آدرس پست الکترونیکی test@sanjeshserv.com معرفی می گردد. از شما عزیزان دعوت می شود، دیدگاه های ارزشمند خود را از طریق آدرس فوق با مدیر تولیدات علمی و آموزشی این مجموعه در میان بگذارید.



کانال تلگرام آزمون های آزمایشی سنجش @sanjesheducationgroup

فارسی

۱. گزینه ۳ درست است.
در بیت گزینه سوم، پرده به معنی پوشش آمده است اما در سه بیت دیگر مترادف نغمه و نواست.
۲. گزینه ۱ درست است.
«آغوز» یا «ماک» شیرِ نخستین روزهای مادر پس از زادن نوزاد است نه نوعی خوراک. // «سرسرا» برابر است با «هال» یا «لابی» // «طاق» سقفی محدب و قوس دار است. // توضیحات آمده روبه‌روی تفرید مربوط به «تجريد» است.
۳. گزینه ۴ درست است.
بنات: دختران // سَموم: باد سوزان و زیان‌بار // «مَشک» را با «مُشک» اشتباه نگیرید.
۴. گزینه ۱ درست است.
املاي «گذارِ دَن شب» به معنی سپری کردن و گذراندن شب، درست است.
«پیش تو خُردم» درست است نه «خوردم» // «طول امل» به معنی درازی آرزو درست است. // در دنبال محمل ماندن درست است.
۵. گزینه ۲ درست است.
املاي صورت (چهره، تصور) و مترنّم (ترنّم‌خوان، سراینده) اشتباه آمده‌است.
۶. گزینه ۳ درست است.
«به ستوه آمدن» املاي درست این اصطلاح است.
۷. گزینه ۴ درست است.
این بیت، بیان احساسات و خاطرات شاعر دربارهٔ دوستان صمیمی‌اش است؛ بنابراین در جرگهٔ ادبیات غنایی می‌گنجد نه تعلیمی.
۸. گزینه ۴ درست است.
بیت گزینه ۱: جدایی به برق سوزان مانند شده است.
بیت گزینه ۲: به حدیث «دنیا مزرعهٔ آخرت است» تلمیح دارد.
بیت گزینه ۳: وفا به دانه مانند شده و اندوه به محصول اما به جای مشبه‌به‌ها، یکی از ویژگی‌های آنها (کاشتن و درودن) ذکر شده است. ← استعارهٔ مکنیه
بیت گزینه ۴: «بو» تنها در معنی «رایحه» پذیرفتنی است.
۹. گزینه ۲ درست است.
بیت آ: «روس - عروس» و «روم - روس»، جناس ناهمسان دارند.
بیت ب: «سنگ‌دل» یعنی کسی که دلش به سختی سنگ است: تشبیه ← سختی دل کنایه از نامهربانی و عدم شفقت است (کنایه و تشبیه با هم دیده‌می‌شود).
توجه: شاعر خود را به شمع مانند کرده است و مشبه و مشبه‌به هر دو ذکر شده است، بنابراین استعارهٔ نوع یک یا دو، هیچ‌کدام قابل قبول نیست.
بیت پ: «باد - چراغ» تضاد دارند. (وزش باد چراغ‌ها را خاموش می‌کرد).
بیت ت: «باز» در معنی «شاهین» قابل جاگذاری نیست اما به دلیل حضور «بلبل» به ذهن خطور می‌کند.
بیت ث: «آفتاب» استعاره از چهرهٔ درخشان شمس تبریزی است.
۱۰. گزینه ۱ درست است.
بیت ۱: شاعر در باریکی کمر یار خود اغراق کرده است. این که عقل پایش بلغزد، تشخیص است و چون مشبه‌به (انسان) حذف شده است، استعارهٔ نوع دوم (مکنیه) نیز هست. تناسب (مراعات نظیر) میان «نازک به باریک» و «راه - پا» برقرار است.

بیت ۲: «شوق» به «دشت» مانند شده است. این که آبله‌ها و تاول‌های پا، کفش و محافظ پا باشند، تناقض است. (هیچ مصراع، مثال و مصداق دیگری نیست و اسلوب معادله وجود ندارد). میان «را - راه» جناس ناهمسان برقرار است.
 بیت ۳: مصراع دوم مثال و مصداق مصراع نخست است و اسلوب معادله میان دو مصراع برقرار است. میان «محتاج و اغنیا» (و «جو - دریا») تضاد برقرار است. «چشم به دست کسی داشتن» کنایه آشنایی است. تکرار واج‌های / / ، / - / ، / د / و ... واج - آرایه ایجاد کرده است.

۱۱. گزینه ۱ درست است.

بیت ۱: ۱) قوس قزح (رنگین کمان) به کمان ۲) شاخه بید به تیر ۳) برگ لاله به رایت (پرچم سرخ رنگ) ۴) برق (آذرخش) به شمشیر ذوالفقار مانند شده است.

بیت ۲: ۱) فقط میان (کمر) باریک کمران به مو مانند شده است.

بیت ۳: ۱) ابرو به کمان ۲) چشم یار به چشم آهو ۳) غمزه به تیر

بیت ۴: ۱) عارض یار به سمن (یاس) ۲) روی یار به ماه ۳) پیکر یار به پیکر پری («نگار» و «بت» استعاره از یار هستند).

۱۲. گزینه ۲ درست است.

توجه: مهارت در خوانش درست متون ادبی و توجه به معنا حین تعیین نقش دستوری واژه‌ها اهمیت دارد.

گزینه ۱: «جود» نهاد جمله‌ای است که در مصراع دوم آمده:

بخل عیبی است که صد فضل را می‌پوشاند و جود کیمیایی است که صد عیب را هنر می‌گرداند.

نهاد مفعول نهاد مفعول

گزینه ۲: من سنگ سپاهم (بنابراین) تربیت مرا لعل نمی‌کند (نمی‌گرداند)

نهاد مسند

گزینه ۳: «لطف» دوم، نقش تبعی تکرار است.

گزینه ۴: بر دم شمشیر هستم از باریک‌بینی‌های عقل.

مضاف‌الیه

۱۳. گزینه ۳ درست است.

توجه: به حذف شدن برخی پیوندهای وابسته‌ساز و واقع شدن جمله پیرو میان اجزای جمله پایه دقت داشته باشید.

گزینه ۱: از این خوشحالم که توانسته‌ام [که] با رنج چهارساله اسارت یک پر کرکس را بکنم.

پایه پیرو پیرو

گزینه ۲: سرم را جلو و جلوتر می‌بردم تا مطمئن شوم [که] درست می‌بینم و درست می‌شنوم.

پایه پیرو پیرو پیرو

گزینه ۳: حتماً باید بالای سر افراد می‌رفتی [تا] تشخیص می‌دادی [که] زنده‌اند یا مرده‌اند.

پایه پیرو پیرو پیرو

(توضیح: در گزینه‌های ۲ و ۳، حروف هم‌پایه ساز «و»، «یا» بین دو جمله پیرو آمده و آن دو را در وابسته بودن هم پایه کرده‌اند.)

گزینه ۴: حتی برای بردن اجساد ماشین نداشتیم و آمبولانس‌ها ترجیح می‌دادند [که] مجروحان را جابه‌جا کنند.

جمله مستقل ساده	پایه	پیرو
-----------------	------	------

جمله مستقل (مرکب)

۱۴. گزینه ۴ درست است.

توجه: مهارت در مرتب‌کردن متون کهن اهمیت دارد:

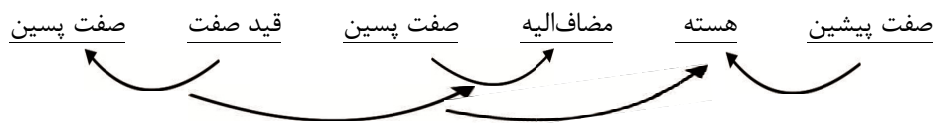
[وقتی] خضر فرخ‌پی برای دلیلی (راهنمایی) چو کلک میان بسته‌است، رهبر داشتن (گرداندن) ستور لنگ، جاهلی باشد.

مضاف‌الیه مسند

متمم

۱۵. گزینه ۱ درست است.

اگر پس از هسته مضاف‌الیه بیاید، اصولاً آنچه پس از مضاف‌الیه می‌آید، وابسته مضاف‌الیه است و نمودار گزینه ۱، به شکل زیر است:



نمونه: این رفتار معلم سخت‌گیر بسیار مهربان

۱۶. گزینه ۲ درست است.

پ (نگفتی [که] دستت را می‌گیرم اگر بیفتی)

پایه پیرو پیرو

(ت) شاعر در بیت دوم از یار خود گله‌مند است که چرا به همه محبت دارد جز او.

(ث) منظور از «فتادن» در این بیت «درماندگی» است.

(ج) «گرفتن دست» بر روی هم کنایه است.

۱۷. گزینه ۳ درست است.

مفهوم مشترک صورت سؤال و بیت گزینه ۳: خزیدن در گوشه‌ای امن، مانع کسب اعتبار و رسیدن به اوج آزادگی است. (مفهوم بیت ۱، پرهیز از بلندپروازی است.)

۱۸. گزینه ۳ درست است.

در هر دو مورد، شاعر نفیر و ناله خود را بیان سخن و درد مشترک همه آدمیان می‌داند نه فقط شخص خودش.

۱۹. گزینه ۲ درست است.

در بیت ۲، شاعر حتی پس از رسیدن به وصال یار نیز، غم و اندوه روزگار فراق را با خود به همراه دارد و فراموش نمی‌کند؛ در سه بیت دیگر، مقام فناء فی الله و محو شدن وجود عارف در هستی یگانه مطرح است.

۲۰. گزینه ۴ درست است.

بیت ۱: به ماندگاری سخن عاشقانه در ادوار تاریخ اشاره دارد.

بیت ۲: به وفاداری عاشقان و عشق ازلی انسان به خداوند اشاره دارد.

بیت ۳: شاعر سر پیری عاشق شده است!

بیت ۴: همانند سروده صورت سؤال، می‌گوید که عشق واقعی با پیر شدن از یاد نمی‌رود و سرد نمی‌گردد.

۲۱. گزینه ۱ درست است.

نزدیکی بسیاری با این بیت از کتاب درسی (رستم و اشکبوس) دارد:

بدو گفت خندان که نام تو چیست؟ تن بی‌سرت را که خواهد گریست. (پس از مرگ کدام خانواده بر جنازه‌ات زاری می‌کند؟)

۲۲. گزینه ۱ درست است.

مفهوم بیت گزینه ۱، توصیه به عاشقی کردن است.

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ و بیت صورت سؤال توصیه به حرکت و سفر است.

۲۳. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱: زاهد که باید به صفات حمیده آراسته باشد، سراپا عیب تصویر شده‌است، زیرا فقط خودش را می‌بیند و سرتاپا عیب می‌بیند! (چه زاهدی!)

گزینه ۲: از می و می‌گساری توبه نکرده است، بلکه توبه کرده‌است که دیگر بدون حضور یار زیباروی می‌گساری نکند! (چه توبه‌ای!)

گزینه ۴: برای غسل و تطهیر از می و شراب بهره می‌برد! (چه غسل و تطهیری!)

۲۴. گزینه ۲ درست است.

در هر دو بیت، پس از مرگ، عاشق از عشق رها می‌شود.

۲۵. گزینه ۲ درست است.

در بیت ۲، شاعر نگاه دوردور به معشوق را کافی می‌داند و افزون بر آن خواستن را مایه حرمان و پشیمانی می‌داند اما در دیگر سروده‌ها، همانند سروده صورت سؤال، شاعر به شنیده‌ها و دیده‌ها از مطلوب قانع نیست و می‌خواهد آن را از نزدیک لمس کند.

عربی، زبان قرآن

۲۶. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) آنان را باهم مهربان کردی (۲) به خاطر - نرمی نمودی (۳) بی‌شک - نرمخویی کردی

۲۷. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) غالباً شکیا - کاری (۳) همه کارهای (۴) تمام - غلبه می‌کند

۲۸. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) دچار فقر - قادر نیست (۳) فقیر به - فکر - پیشرفتی (۴) از نظر فرهنگی - جزء

۲۹. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) خیلی از - مناظر زیبا - کارت پستال (۳) ایرانی - میراث فرهنگی جهان ثبت است و (۴) بسیاری از - مناظری زیبا - ثبت شده

۳۰. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) می‌آورند (۲) چه بسا - بسیار؛ در این گزینه قید فعل شده و نادرست است، چون صفت است برای کلمه «مفردات» (۴) گاهی - در بر می‌گیرد که

۳۱. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) راست می‌گویم - می‌بینم (۲) است که آن را - نامیده‌اند (۴) آن مردم

۳۲. گزینه ۴ درست است.

ضعیف نکرده - ادامه داده است «فعل‌ها باید ماضی استمراری ترجمه شوند.»

۳۳. گزینه ۲ درست است.

راضیه: خشنود / مرضیه: مورد پسند، پسندیده

ترجمه گزینه (۱): هر نفسی چشنده مرگ است!

ترجمه گزینه (۳): همه چیز هلاک شدنی است جز ذات او!

۳۴. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله (۲): گوش نکنید به آنچه سخنران می‌گوید بلکه نگاه کنید به اینکه او کیست
خطاها:

(۲) لا تستمعوا: استمعوا / انظروا: لا تنظروا

۳۵. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) عمیل الأعداء يُحاول (۲) علماء (۴) الأعداء

درک مطلب

حکمت‌ها و ضرب‌المثل‌های رایج مردمی، تجربیاتی که ملت‌ها از آن گذشته‌اند را به نمایش می‌گذارد. همانطور که حالت ملت‌ها و مردم را با اطوار و عقاید مختلفشان بیان می‌کند به اینگونه که در پس هر ضرب‌المثل عامیانه‌ای داستانی نهفته که منجر به آفرینش آن شده است و هر کلمه از آن معنا و نکته‌ای دارد. بسیاری از مورخان و ادیبان ضرب‌المثل‌های رایج را بیش از هر سخنی دارای بیشترین تأثیر بر عامه مردم و بیشترین رواج در گذر زمان می‌بینند. ازجمله ضرب‌المثل‌های معروف: یک گنجشک در دست بهتر از ده گنجشک روی درخت است. این ضرب‌المثل درباره افرادی بکار برده می‌شود که به آنچه در اختیار غیر آنان است طمع می‌کنند به گونه‌ای که این موضوع به ازدست دادن آنچه در دست خودشان هم هست می‌انجامد. گفته می‌شود که فردی بود که گنجشکی در دست داشت که گروهی از گنجشک‌ها را بر یکی از درختان دید پس به آن گنجشک‌های دیگر طمع کرده و گنجشکی را که در دستش بود رها کرد آنگاه گروه گنجشک‌های حاضر پریدند و او نتوانست هیچ یک از آنها را بدست آورد. پس ضرب‌المثل‌ها و حکمت‌ها میراث‌های تمدن‌گرایی و چکیده تجربیات نیاکان ماست که از نسلی به نسل دیگر منتقل شده و به دل شنونده زودتر می‌نشینند.

۳۶. گزینه ۳ درست است.

- (۱) ضرب‌المثل‌ها و حکمت‌ها زندگی ملت‌ها را تلخ می‌کنند زیرا احوالات بد آنها را نشان می‌دهد!
- (۲) تجربیات ملت‌ها فقط با بیان ضرب‌المثل‌ها و گفتن حکمت‌ها به نمایش در می‌آید!
- (۳) ضرب‌المثل بعد از ایجاد حکایت یا اتفاقی که بین مردم شایع و مشهور شده به وجود می‌آید!
- (۴) فقط ضرب‌المثل‌ها و حکمت‌ها بر افکار مردم تأثیرگذارند!

۳۷. گزینه ۱ درست است.

- (۱) هر کس به آنچه دیگران دارند طمع کند و به آنچه خود دارد راضی نباشد به آنچه می‌خواهد می‌رسد!
- (۲) ده گنجشک در ضرب‌المثل، کنایه از بسیاری چیزهایی است که نمی‌توانیم به آن برسیم!
- (۳) مورخین عقیده دارند که ضرب‌المثل‌ها بر عام مردم تأثیر بسزایی دارند و قطعاً بین نسل‌ها رد و بدل می‌شوند!
- (۴) اگر به چیزی که مقدار زیادی از آن نداری طمع کنی آن چیز کم را هم که داری از دست می‌دهی!

۳۸. گزینه ۲ درست است.

- (۱) مورخین و ادیبان تعدادی از ضرب‌المثل‌ها را به سبب تأثیر زیادشان بر مردم در کتاب‌های تاریخی‌شان ثبت کرده‌اند!
- (۲) تمدن‌ها تجربه‌های اجدادمان و آثارشان را در قالب ضرب‌المثل‌ها و حکمت‌ها به ارث گذاشته‌اند!
- (۳) به کار گرفتن ضرب‌المثل‌ها در سخنرانی‌ها از اسرار تأثیر بر مخاطبان است!
- (۴) ضرب‌المثل‌ها و حکمت‌ها تجربیات ارزشمندی را با سریع‌ترین روش به دل‌های شنندگان نسلی پس از نسل رسانده است!

۳۹. گزینه ۴ درست است.

- (۱) هر کس به دستیابی به هر چه بخواهد طمع کند همه چیز را می‌بازد!
- (۲) طمع همچون آب دریاست هر چه از آن بیشتر بنوشی بیشتر تشنه می‌شوی!
- (۳) قطعاً دارایی‌هایمان را از دست خواهیم داد هنگامی که به دارایی‌های دیگران طمع کنیم!
- (۴) درخت جز به خاطر طمع به میوه‌هایش در معرض پرتاب سنگ قرار نمی‌گیرد!

۴۰. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۲) تفعّل (۳) لازم (۴) المخاطب - مجهول

۴۱. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۲) معلوم - فاعله (۳) خادم (۴) لازم

۴۲. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

- (۱) معرب (۲) البعید - نائب للفاعل (۴) معرب - نائب للفاعل

۴۳. گزینه ۲ درست است.

انْطَوَى: انْطَوَى: ماضی باب اِنْفَعَال / الْعَالَمُ: الْعَالَمُ: جهان؛ اسم فاعل نیست

۴۴. گزینه ۲ درست است.

رَعْنَفَة: باله (جمع آن: رَعَانِف) / تعریف جمله مربوط به «بَال: جَنَاح» است!

۴۵. گزینه ۴ درست است.

ترجمه سؤال: مشخص کن فعلی را که کاملاً رخ داده و به طور کامل انجام شده است.
گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) با آمدن فعل «عَسَى» به معنای شاید، چه بسا، امید است یعنی فعل هنوز انجام نشده.

(۲) فعل «كَادَ» یعنی «نزدیک بود» یک کاری اتفاق بیافتد ولی انجام نشد!

(۳) وقتی بعد از فعل «أَخَذَ» فعل مضارع بیاید، «أَخَذَ» به معنای «شروع کرد» است یعنی کاری تازه شروع شده ولی هنوز به پایان نرسیده و کاملاً انجام نشده است!

(۴) فعل «صَارَ» به معنی «شد» یعنی یک موضوعی کاملاً اتفاق افتاده، مثل اینکه بگوییم؛ شب شد. (یعنی حتماً روز به پایان رسیده است و شب فرا رسیده است).

۴۶. گزینه ۴ درست است.

سؤال: جمله وصفی که ماضی بعید ترجمه می‌شود:

در گزینه (۴) اِشْتَرَيْتَ: فعل ماضی است «خریدم» / كِتَابًا: اسم نکره است / قَدْ رَأَيْتَهُ: جمله وصفی و ماضی است.

چون فعل قبل ماضی و فعل جمله وصفی نیز ماضی، پس ماضی دوم به صورت ماضی بعید یا ماضی ساده ترجمه می‌شود!
گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) «تَمَنَعُ»: ماضی استمراری معنی می‌شود، چون «طَلَبَ» ماضی است!

(۲) يَفْرَحُ: مضارع اخباری ترجمه می‌شود چون فعل قبلش «يُعْجَبُ» مضارع است!

(۳) «يَقْذِفُ» مضارع اخباری ترجمه می‌شود چون قبلش جمله اسمیه آمده، زمان جمله اسمیه حال (مضارع) می‌باشد!

۴۷. گزینه ۴ درست است.

آرزویی که امید به وقوع آن است «لَعَلَّ»

گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) لَكَنَّ: (لَتَكْمِلُ الْعِبَارَةَ وَ لِيَرْفَعِ الْإِبْهَامَ): ولی، اما: برای کامل کردن پیام جمله و برطرف کردن ابهام از جمله بکار می‌رود.

(۲) لَيْتَ: (لِلتَّمَنِّي وَ الْمُتَى: آرزو کردن): کاش، ای کاش: بیانگر آرزویی است که دست نیافتنی یا خیلی سخت است و به صورت «یا لَيْتَ» هم بکار می‌رود.

(۳) كَأَنَّ: (لِلتَّشْبِيهِ): گویا، مثل اینکه: بیشتر برای تشبیه و همانندسازی و گاهی برای ایجاد شک و ظن و تردید می‌آید. در این گزینه برای «ظَنَّ» است!

(۴) إِنَّ: (لِلتَّأَكِيدِ): همانا، بدرستی که، بی‌شک، مسلماً و...: «إِنَّ» برای تأکید می‌آید و باعث تأکید محتوای تمام جمله می‌شود.

لَعَلَّ: (لِلرَّجَى وَ الرَّجَاءِ: امید داشتن): شاید، امید است، چه بسا. برای امیدواری و آرزویی دست یافتنی بکار می‌رود.

۴۸. گزینه ۳ درست است.

گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) أُمّهَات: جمع مؤنث سالم / الْمُعَلِّمِينَ: جمع مذکر سالم

(۲) الْمُسْتَشْفِيَّاتِ وَ الْمُسْتَوْصَفَاتِ وَ الْمَكْتَبَاتِ: هر سه جمع مؤنث سالم هستند.

(۳) أَصْوَات: جمع مکسر است چون حرف «ت» جزء ریشه کلمه است! «الْحُجُرَات»: جمع مؤنث سالم

(۴) اللَّاعِبِينَ: جمع مذکر سالم / النَّفَايَاتِ: جمع مؤنث سالم

۴۹. گزینه ۱ درست است.

(۱) شاطی: مضاف و موصوف / البُحیرة: مضاف الیه و مجرور / الأخضر: صفت برای شاطی / ترجمه: ساحل سرسبز دریاچه

۵۰. گزینه ۴ درست است.

«فطاً»: خبر کان و منصوب است.

گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) و هو خائب: جمله حالیه / ۲) متأخراً: حال / ۳) مُجَدِّين: حال

دین و زندگی

۵۱. گزینه ۱ درست است.

سال دهم ص ۳۰

انسان سرمایه‌هایی دارد که او را از سایر موجودات جدا می‌کند و حرکت او به سوی کمال را متمایز می‌سازد و این سرمایه‌ها ناشی از بعد غیر مادی وجود اوست.

۵۲. گزینه ۲ درست است.

سال دهم ص ۱۱۱ و ۱۰۸

توکل، جانشین تنبلی و ندانم‌کاری افراد نیست بلکه کمک‌کننده و امیددهنده به کسی است که اهل همت و تعقل و پشتکار است.

آیه ﴿اليس الله بكاف عبده﴾ (آیا خدا برای بنده‌اش کافی نیست) با آیه ﴿قل حسبى الله عليه يتوكل المتوكلون﴾ (بگو خدا برای من کافی است و توکل‌کنندگان بر او توکل می‌کنند) مطابقت دارد.

۵۳. گزینه ۳ درست است.

سال یازدهم ص ۱۰ آیه شریفه ﴿ربنا الذى اعطى كل شى ...﴾ می‌فرماید: خداوند همه مخلوقات را هدایت می‌کند (هدایت عمومی) اما شیوه هدایت مخلوقات با یکدیگر متفاوت است خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است هدایت می‌کند.

۵۴. گزینه ۴ درست است.

سال یازدهم، ص ۵۶

یقیناً خداوند به مؤمنان نعمتی عظیم و ارزشمند عطا فرمود آن گاه که در بین آنان پیامبری از خودشان برانگیخت که آیات او را بر آنان می‌خواند و از هر نوع پلیدی و آلودگی پاکشان می‌کند و کتاب و معارف استوار و سودمند به آنان می‌آموزد در حالی که مسلماً آنان قبل از بعثت پیامبر در گمراهی آشکار بودند. ﴿یتلوا علیهم آیاته و یزکیهم و یعلمهم الکتاب و الحکمه﴾

۵۵. گزینه ۳ درست است.

سال یازدهم ص ۷۳

﴿ان اکرکم عندالله اتقاکم﴾ دربارهٔ ایجاد اخوت اسلامی است. و اینکه خداوند می‌فرماید شما را اقوام و قبیله‌ها قرار دادیم تا با یکدیگر انس و آشنایی یابید... همانا که خداوند دانای آگاه است ﴿ان الله علیم خبیر﴾

۵۶. گزینه ۲ درست است.

سال یازدهم ص ۱۲۷ و ۱۰۴

حضرت علی (ع) دربارهٔ معاویه می‌فرمایند... «و من هیچ گاه گمراه‌کنندگان را کارگزار خود قرار نخواهم داد.» ابوحزمه ثمالی از شاگردان امام سجاد (ع) هستند که در دانش و تقوا و بصیرت و جهاد نام‌آور بودند.

۵۷. گزینه ۱ درست است.

سال یازدهم ص ۱۴۳ و ۱۴۱

چون امامان هم اکنون ناظر بر ما هستند و به پیروان خود می‌نگرند تا ببینند آنان چه می‌کنند پس وظیفه ما این است که به گونه‌ای زندگی کنیم که سبب بدبینی دیگران نسبت به شیعیان نشویم. در زمان امام صادق (ع) ناخشنودی نسبت به دستگاه بنی‌امیه به اوج رسیده بود.

۵۸. گزینه ۲ درست است.

سال یازدهم ص ۱۷۳

در این حدیث منظور از «مولا» خداوند است (فرمان‌بردار مولایش یعنی خداوند باشند) منظور این است، مردمی که می‌خواهند براساس قوانین اسلام زندگی کنند اما به پیامبر و امام دسترسی ندارند باید به فقهی که شرایط ویژه‌ای دارد مراجعه نمایند.

۵۹. گزینه ۳ درست است.

سال دوازدهم ص ۲۶

زمانی که بنده‌ای از بندگان خدا به او احسان می‌کند و نیازی از نیازهایش را برطرف می‌سازد هم از آن انسان تشکر می‌کند و هم شکرگزار خداوند می‌شود به همین جهت امام رضا (ع) می‌فرماید: کسی که از مخلوقات تشکر نکند از خداوند نیز تشکر نمی‌کند یعنی همه اثرگذاری مخلوقات وابسته به اثرگذاری خداوند است.

۶۰. گزینه ۴ درست است.

سال دوازدهم ص ۸۶

آیه ﴿و یرید الذین یتبعون...﴾ کسانی که از شهوات پیروی می‌کنند، می‌خواهند شما به انحراف بزرگی دچار شوید این آیه در پاسخ به سؤال «چرا انسان نسبت به آن چیزی که منعهش کنند حریص‌تر می‌شود؟» می‌باشد.

۶۱. گزینه ۴ درست است.

سال دوازدهم ص ۱۲۶-۱۲۷

از اقدامات مهم رسول خدا (ص) ایجاد نگرشی جدید در جامعه بود که موجب تحول در روابط بین ملل گردید. (اعلام دو جبهه حق و باطل)

۶۲. گزینه ۲ درست است.

سال دهم ص ۱۱ و ۵

وصول به هدف نهایی یعنی، قرب الهی همت بزرگ و اراده محکم را می‌طلبد و اولین تفاوت انسان با سایر مخلوقات در نوع وصول به هدف می‌باشد. یعنی انسان باید خود هدف از خلقت را بشناسد و آن را انتخاب کند و به سوی آن گام بردارد در حالی که گیاهان به صورت طبیعی و حیوانات به صورت غریزی به سوی هدف خود حرکت می‌کنند.

۶۳. گزینه ۲ درست است.

سال دهم ص ۱۳۶-۱۳۷

اگر کسی با چیز حرامی روزه خود را باطل کند مثلاً دروغی به خدا نسبت دهد کفاره جمع بر او واجب می‌شود (۶۰ روز روزه و ۶۰ فقیر طعام) و کسی که در ماه مبارک رمضان عمدی غبار غلیظ به حلقش برساند در این صورت هم قضای روزه را به جا می‌آورد و هم باید کفاره بدهد یعنی یا ۶۰ روز روزه بگیرد و یا به ۶۰ فقیر طعام می‌دهد.

۶۴. گزینه ۳ درست است.

سال دهم ص ۸۶-۷۳

در مرحله دوم قیامت وقایعی رخ می‌دهد تا انسان‌ها آماده دریافت پاداش و کیفر می‌شوند (یعنی پس از حضور شاهدان و گواهان) - بدکاران به خداوند می‌گویند پروردگارا شقاوت بر ما چیره شد و ما مردمی گمراه بودیم.

۶۵. گزینه ۳ درست است.

سال دوازدهم ص ۵۷

خداوند می‌فرماید: «این عقوبت به خاطر کردار پیشین شماست چون خداوند هرگز به بندگان ستم نمی‌کند» (عدل الهی)

۶۶. گزینه ۱ درست است.

سال دوازدهم ص ۶۹-۷۳

- (الف) بروز صفات درونی انسان ← سنت امتحان یا ابتلا
(ب) نصرت و هدایت الهی ← سنت توفیق الهی
(ج) حفظ آبروی بندگان گناهکار ← سبقت رحمت بر غضب

۶۷. گزینه ۱ درست است.

سال یازدهم ص ۲۹-۳۰

- عدم کمیود جامعه از جهت رهبری و هدایت ← وجود امام معصوم پس از پیامبر اکرم (ص)
- پاسخگوی نیازهای بشر در دوره‌های مختلف ← پویایی و روزآمد بودن دین اسلام

۶۸. گزینه ۲ درست است.

سال یازدهم ص ۸۵-۹۱

با توجه به آیه ولایت: ﴿انما ولیکم الله و رسوله...﴾ همانا فقط ولی شما خداوند و رسول او و کسانی‌اند که ایمان آورده‌اند و... در آیه تطهیر خداوند اراده کرده است که از اهل بیت پلیدی و ناپاکی را دور گرداند و «یطهرکم تطهیرا» یعنی شما را (اهل بیت) کاملاً پاک و طاهر قرار دهد.

۶۹. گزینه ۴ درست است.

سال دوازدهم ص ۹۷-۹۹

- خداوند به پیامبرش پیام می‌دهد که بگو ای بندگان من که بسیار به خود ستم روا داشته‌اید از رحمت الهی ناامید نباشید ﴿لا تقنطوا من رحمه الله﴾
- به تأخیر انداختن توبه (به زودی توبه می‌کنم) را شیطان برای جوانان به کار می‌برد.

۷۰. گزینه ۳ درست است.

سال دهم ص ۱۹

آنها هنگامی که مردم را به نماز فرا می‌خوانید آن را به مسخره و بازی می‌گیرند این به خاطر آن است که آنها گروهی هستند که تعقل نمی‌کنند.

۷۱. گزینه ۱ درست است.

سال دهم ص ۳۹-۴۰

کسانی که اعتقاد به معاد دارند زندگی دنیوی را هم‌چون خوابی کوتاه و گذرا می‌دانند و زندگی حقیقی در جهان دیگر آغاز می‌شود که این موضوع با آیه ﴿و ما هذه الحیة الدنیا الا لهو و لعب و ان الدار الآخرة لهی الحیوان﴾ مطابقت دارد.

۷۲. گزینه ۲ درست است.

سال دوازدهم ص ۳۳

آیه شریفه ﴿ارأیت من اتخذ...﴾ بیانگر شرک عملی بعد فردی است یعنی تقدم هوای نفس بر اوامر الهی

۷۳. گزینه ۳ درست است.

سال دوازدهم ص ۴۶ و ۱۲

بیت «آفرینش هم تنبیه خداوند دل است...» درباره افزایش معرفت به خداوند می‌باشد که با حدیث علوی «ما رأیت شیئاً...» هیچ چیزی را ندیدم مگر اینکه خداوند را قبل و بعد و با آن دیدم مطابقت دارد.

۷۴. گزینه ۴ درست است.

سال دهم ص ۶۳

«آنگاه که مرگ یکی از آنها فرا رسد (یعنی زمان بیداری و هوشیاری مردم فرا می‌رسد) - در این زمان انسان بدکار می‌گوید: پروردگارا مرا باز گردانید باشد که عمل صالح انجام دهم آنچه را در گذشته ترک کرده‌ام» خداوند می‌فرماید: ﴿کلا انها کلمه هو

قائلها ﴿هرگز این سخنی است که او می گوید و پیش روی آنها برزخ و فاصله ای است تا روزی که برانگیخته می شوند.﴾
 ۷۵. گزینه ۴ درست است.

سال یازدهم ص ۱۱۱ و سال دوازدهم ص ۱۱۲
 آیه ﴿ولا تقربوا الزنا...﴾ به زنا نزدیک نشوید قطعاً آن عملی بسیار زشت و راهی ناپسند است و یکی از مصادیق بازگشت به دوران جاهلیت است که آیه ﴿قد خلت من قبله الرسل افان مات او قتل انقلبتم علی اعقابکم﴾ مؤید این موضوع است.

معارف و اقلیت های دینی

۵۱. گزینه ۱ درست است.
 بیانگر «ایمان به خدا و روز بازپسین»، یکی از روش های مبارزه با خودخواهی است.
۵۲. گزینه ۲ درست است.
 اگر گرایش های معنوی و غریزی در جایگاه مناسب و ویژه خود قرار نگیرند مشکلات «اخلاقی» را به وجود می آورند.
۵۳. گزینه ۳ درست است.
 «برخورداری از پاکی دل» به امتیازات دوران نوجوانی اشاره دارد.
۵۴. گزینه ۴ درست است.
 دیدن و شنیدن خداوند؛ «همان علم و آگاهی» است.
۵۵. گزینه ۳ درست است.
 هر موجودی در جهان نمایشگر «وجود حکمتی» است بس عمیق در «دستگاه هستی».
۵۶. گزینه ۲ درست است.
 انسان با دقت هر چه تمام تر در حفظ «سلامت و پاکی قلب خود» باید کوشش نماید.
۵۷. گزینه ۱ درست است.
 دلیل نظام شگفت انگیز با هماهنگی محیرالعقول در تمام اجزای طبیعت، «داشتن اراده ای آگاه و نظارت کامل و دقیق بر آن» است.
۵۸. گزینه ۲ درست است.
 هماهنگی میان مادر و فرزند، نشانگر «آینده نگری در نظم» است که یکی از نمونه های شگفت انگیز نظم می باشد.
۵۹. گزینه ۳ درست است.
 انبیاء به عنوان پیامبران ظاهری وظیفه «قرار دادن چراغ بر سر راه اندیشه بشری» را بر عهده داشته اند.
۶۰. گزینه ۴ درست است.
 در پرتو «تعالیم مکتب آسمانی»، انسان در می یابد که موجود تصادفی نیست.
۶۱. گزینه ۴ درست است.
 از بیت «هم چنان هر یک به جزیی کو رسید / فهم آن می کرد و بر آن می تنید» مفهوم «نقص نسبی» استنباط می گردد.
۶۲. گزینه ۲ درست است.
 انسان برای رسیدن به کمال انسانی، در عرصه زندگی خویش، نیاز به مکتب جامع دارد.
۶۳. گزینه ۲ درست است.
 «توحید» نه تنها یک ایمان و اعتقاد بلکه «یک راه» است.
۶۴. گزینه ۳ درست است.
 عدل در پرتو «معاد» محقق می گردد.
۶۵. گزینه ۳ درست است.
 بت اعظمی که سرچشمه شرک پنهان است و گاهی عاقل ترین افراد از دیدنش ناتوان هستند، «خود انسان» است.

۶۶. گزینه ۱ درست است.

یکی از عقده‌های روانی که سهم بزرگی در معتقدات پاره‌ای افراد، در دوران جوانی دارد «عقده‌های روانی»، حاصل از «فقر» است.

۶۷. گزینه ۱ درست است.

پیامبران برای توصیف بهشت و جهنم به بیان: «قابل فهم و درک برای همگان» پرداخته‌اند.

۶۸. گزینه ۲ درست است.

از بیت «خدایا گر بخوانی و ور برانی / جز انعامت دری دیگری نداریم» مفهوم «توبه و پاداش و کیفر اخروی» استنباط می‌گردد.

۶۹. گزینه ۴ درست است.

برای زنده بودن انسان باید «نظم و هماهنگی خاصی» در اعضای اصلی بدن وجود داشته باشد و این پاسخ به «منکرین روح» است.

۷۰. گزینه ۳ درست است.

«کسانی که شدیداً غرق در نفسانیات و خودخواهی‌های خویش هستند» در عالم بیداری و در حال خواب، دامن روح آنها از چنگال نفسانیات که انسان را به جهان ماده پیوند می‌دهند رها نمی‌شود.

۷۱. گزینه ۱ درست است.

«اشاره به قدرت نامحدود خداوندی» به استدلال‌های امکانی معاد اشاره دارد.

۷۲. گزینه ۲ درست است.

سعادت حقیقی انسان وابسته به «حیات جاودانی اوست» نه زندگانی چند روزه. «لذات» و «کامیابی‌های» این جهان همه در گذرند.

۷۳. گزینه ۳ درست است.

اصالت و استقلال انسان از آن «حیات معنوی و کمال روحی انسان است».

۷۴. گزینه ۴ درست است.

از بیت «ای شهان کشتیم ما خصم برون / ماند خصمی زان بتر اندر درون» مفهوم «ادیان آسمانی با تکیه بر ایمان، زمینه را برای غلبه بر دشمنان حق فراهم می‌آورند» استنباط می‌گردد.

۷۵. گزینه ۴ درست است.

کسانی که در زندگی خود، تنها به ارضای غرایز و غوطه‌ور شدن در لذت‌های غریزی می‌پردازند به «عالم حیوانی» گرفتار می‌شوند.

انگلیسی

۷۶. گزینه ۳ درست است.

به کارگیری ضمیر موصولی which به معنای «که» جمله را به لحاظ معنایی ناقص می‌کند (رد گزینه ۱). اسم advice غیرقابل شمارش است و به کارگیری a few به عنوان صفت کمی برای آن کاملاً نادرست است (رد گزینه ۲). ساختار به کار رفته قبل از جای خالی، به لحاظ معنایی نمی‌تواند فاعل has offered باشد (رد گزینه ۴).

۷۷. گزینه ۱ درست است.

با توجه به وجود could در قسمت نتیجه، باید از زمان گذشته در قسمت شرط استفاده کنیم. به یاد داشته باشید در شرطی نوع دوم بهتر است برای همه فاعل‌ها از were استفاده کنیم (رد گزینه‌های ۲ و ۴). با توجه به مفهوم جمله، قسمت شرط باید به صورت منفی باشد تا جمله منطقی شود (رد گزینه‌های ۲ و ۳). از سوی دیگر، در این جمله نیاز به صفت مفعولی satisfied به معنای «راضی» داریم نه صفت فاعلی satisfying به معنای «راضی‌کننده» (رد گزینه‌های ۳ و ۴).

۷۸. گزینه ۴ درست است.

با توجه به رابطه میان دو جمله، نیاز به حرف ربط and به معنای «و» داریم (رد گزینه‌های ۱ و ۳). با توجه به مفهوم جمله، نیاز به فعل دو کلمه‌ای look after به معنای «مراقبت کردن» داریم نه look for به معنای «جستجو کردن» (رد گزینه‌های ۱ و ۲). همچنین، مرجع ضمیر انعکاسی به کار رفته در جمله her sisters است که جمع است (رد گزینه‌های ۲ و ۳). در ضمن، چون این ضمیر مخاطب است باید به صورت yourselves به کار برود.

۷۹. گزینه ۳ درست است.

به طور کلی به کارگیری هر نوع ضمیر موصولی به معنای «که» در این جمله، باعث نقص معنایی جمله می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۴). از سوی دیگر، نقش people in the remote areas به معنای «مردم در مناطق دور دست» برای فعل provide به معنای «فراهم کردن» مفعولی است. در نتیجه، نیاز به ساختار مجهول داریم (رد گزینه ۲).

۸۰. گزینه ۳ درست است.

ترجمه جمله: «دیشب فوتبالیست آرژانتینی عملکرد فوق العاده‌ای از خود به نمایش گذاشت و باعث شد تا بازیکنان دیگر در زمین خیلی معمولی [و بی کیفیت] به نظر برسند.»

(۱) لازم (۲) داوطلبانه (۳) عادی، معمولی (۴) اساسی، اصلی

۸۱. گزینه ۱ درست است.

ترجمه جمله: «کوهنورد جوان، بعد از اینکه نزدیک بود یک بار بیافتد، توانست تا بدون هیچ حادثه دیگری خود را به قله کوه برساند.»

(۱) حدوداً، تقریباً (۲) به طور مناسب (۳) به طور مداوم (۴) از نظر اخلاقی
دقت کنید که قید nearly وقتی به همراه فعل به کار رود بیانگر مفهوم «نزدیک بودن» است.

۸۲. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: «مردم به آسانی ممکن است ۲ نقاشی را با هم اشتباه بگیرند چرا که چندین وجه شباهت بین آنها وجود دارد.»
(۱) هضم کردن (۲) گیج کردن، اشتباه گرفتن (۳) بیرون کشیدن (۴) حول چیزی گشتن

۸۳. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: «وقتی به سوپرمارکت محلی رفتیم و نتوانستیم پنیر خامه‌ای بگیریم، تصمیم گرفتیم نزدیک‌ترین [کالای] مشابه به آن را که می‌توانستیم پیدا کنیم بخریم.»

(۱) سود، فایده (۲) مکان (۳) دارو، پزشکی (۴) معادل، مشابه

۸۴. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: «کارشناس بدنسازی معتقد است که یک رژیم غذایی سالم باید تمام ویتامین‌ها و مواد معدنی لازم را تأمین کند.»

(۱) جلوگیری کردن (۲) فراهم کردن، تأمین کردن (۳) تأیید کردن (۴) تأثیر گذاشتن

۸۵. گزینه ۲ درست است.

ترجمه جمله: «وقتی سال گذشته در یک دیدار دوستانه دچار یک مصدومیت شدید زانو شدم، امیدهای من برای اینکه یک بسکتبالیست حرفه‌ای بشوم از بین رفت.»

(۱) تقویت کردن (۲) نابود کردن، از بین بردن (۳) ابراز کردن (۴) افزایش دادن، افزایش یافتن

۸۶. گزینه ۱ درست است.

ترجمه جمله: «نگرش او به زندگی در تضاد کامل با [نگرش] برادرش است و به این دلیل است که هرگز نمی‌توانند با هم کنار بیایند.»

(۱) نگرش (۲) عملکرد (۳) منبع (۴) تقاضا

۸۷. گزینه ۴ درست است.

ترجمه جمله: «رئیس جمهور کشور آفریقایی کاملاً امیدوار بود که راه حل مسالمت آمیزی برای پایان دادن به جنگ داخلی یافت شود.»

(۱) مسئول (۲) قابل حمل (۳) سپاسگزار، قدردان (۴) مسالمت آمیز

۸۸. گزینه ۴ درست است.

(۱) تولید کردن (۲) پرهیز کردن (۳) بهبود دادن (۴) توجه کردن

۸۹. گزینه ۱ درست است.

به ترکیب واژگانی move away from به معنای «دور شدن از» دقت کنید.

۹۰. گزینه ۳ درست است.

(۱) سنت (۲) نکته (۳) پایه، اساس (۴) تمرین، ورزش

به ترکیب واژگانی on a regular basis به معنای «به طور مرتب» دقت کنید.

۹۱. گزینه ۱ درست است.

(۱) ارتباط دادن (۲) حمل کردن (۳) رفتار کردن (۴) محدود کردن

به ترکیب واژگانی relate to somebody به معنای «ارتباط برقرار کردن با کسی، درک کردن کسی» دقت کنید.

۹۲. گزینه ۳ درست است.

بعد از that یک جمله جدید شروع می شود، پس در جایگاه فاعل باید از شکل ing دار فعل استفاده کنیم (رد گزینه های ۱، ۲ و ۴).

۹۳. گزینه ۱ درست است.

کلمه this که زیر آن در پاراگراف ۲ خط کشیده شده است به این ادعا اشاره دارد که -----
جهان طبیعی ما می تواند از شر بقایای غذا خلاص شود

۹۴. گزینه ۳ درست است.

تمام موارد زیر را می توان به عنوان راهی برای غلبه بر مشکل زباله به حساب آورد به جز -----
کیسه کاغذی

۹۵. گزینه ۲ درست است.

کدام یک از موارد زیر به بهترین شکل کارکرد To name but a few در پاراگراف ۳ را توصیف می کند؟
تأکید بر این حقیقت که مثال های زیادی وجود دارند.

۹۶. گزینه ۲ درست است.

متن احتمالاً با بحثی در مورد ----- ادامه پیدا می کند.
اقداماتی که توسط برخی کشورها انجام شده است تا مردم را به بازیافت زباله علاقه مند کنند

۹۷. گزینه ۴ درست است.

در متن اطلاعات کافی برای پاسخگویی به کدام یک از سؤالات زیر وجود دارد؟
عواملی که منجر به ناکارآمدی کشاورزی ارگانیک می شوند، چیست؟

۹۸. گزینه ۱ درست است.

براساس متن، کدام یک از موارد زیر نادرست است؟
تحقیقات انجام شده بر روی تولید غذا در سراسر جهان بر علیه غذاهای غیر ارگانیک است.

۹۹. گزینه ۲ درست است.

کلمه extensive که زیر آن در پاراگراف ۲ خط کشیده شده است به لحاظ معنایی به ----- نزدیک ترین است.
کلمه detailed به معنای «دقیق، پر جزئیات»

۱۰۰. گزینه ۳ درست است.

کدام یک از موارد زیر دربارهٔ نظر نویسنده در مورد غذای ارگانیک برداشت می‌شود؟
[غذای ارگانیک] لزوماً از غذای غیر ارگانیک بهتر نیست.

ریاضی

۱۰۱. گزینه ۱ درست است.

$$\frac{-4}{(x+3)(x-1)} + \frac{3x+1}{(x-1)(x+3)(x+1)} = \frac{3x+1-4x-4}{(x-1)(x+3)(x+1)} = \frac{-1}{x^2-1}$$

۱۰۲. گزینه ۲ درست است.

$$\text{درآمد} = \text{هزینه} \Rightarrow x\left(27 - \frac{x}{3}\right) = x^2 + 2x + 102$$

$$\Rightarrow \frac{4}{3}x^2 - 25x + 102 = 0 \Rightarrow x = 6, 12/75$$

چون بعد از $x = 6$ سود شروع می‌شود پس در نقطه سر به سر، درآمد برابر $150 = 6 \times 25$ است.

۱۰۳. گزینه ۲ درست است.

$$\frac{2x+2+x^2-5x+4}{2(x+1)(x-1)} = \frac{1}{x-2} \Rightarrow 2x^2-3 = x^3-5x^2+12x-12 \Rightarrow$$

$$x^3-7x^2+12x-10=0 \Rightarrow (x-5)(x^2-2x+2)=0$$

تنها ریشه معادله $x = 5$ است و یک ریشه دارد.

۱۰۴. گزینه ۲ درست است.

$D_f = D_g = \{2, 3, 4, 5\}$, $f(4) + g(4) = 0$, $1 + f(3) = 0 \Rightarrow$ ابتدا تابع دارای ۲ عضو $2/5$ است.

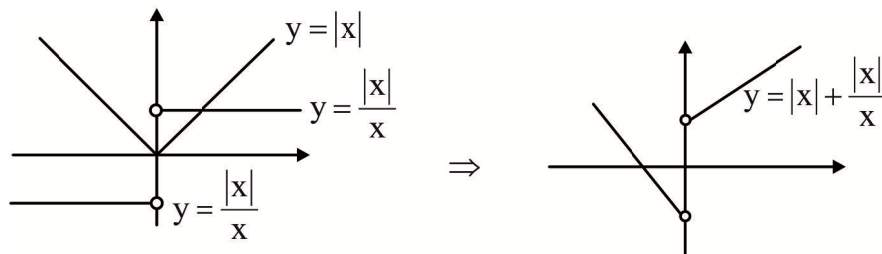
۱۰۵. گزینه ۳ درست است.

$$\bar{X}_A = \frac{78}{6} = 13, \bar{X}_B = \frac{78}{6} = 13$$

$$\sigma_A^2 = \frac{1+4+9+4+25+1}{6} = \frac{44}{6}, \sigma_B^2 = \frac{36+0+4+4+0}{6} = \frac{44}{6}$$

پس عملکرد دو گروه برابر است.

۱۰۶. گزینه ۴ درست است.



۱۰۷. گزینه ۱ درست است.

$$\left[2x + \frac{1}{2}\right] = 1 \Rightarrow 0 \leq 2x + \frac{1}{2} < 1 \Rightarrow -\frac{1}{4} \leq x < \frac{1}{4} \Rightarrow b - a = \frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{1}{2}$$

۱۰۸. گزینه ۳ درست است.

$$(2x^2)^3 - 3(2x^2)^2 \times \left(\frac{1}{x}\right) + \underbrace{3(2x^2)\left(\frac{1}{x}\right)^2}_{\text{جمله ۶ وجود دارد}} - \left(\frac{1}{x}\right)^3$$

۱۰۹. گزینه ۴ درست است.

$$9 \times 8 \times 7 \times 5 \times 6 \times 5 = 75600$$

۱۱۰. گزینه ۴ درست است.

$$1 - \frac{\binom{8}{4}}{2^8} = 1 - \frac{35}{128} = \frac{93}{128}$$

۱۱۱. گزینه ۱ درست است.

$$2, 2, 4, 6, 10, 16, 26, 42, 68, 110, 178, 288, 466, 754 \Rightarrow u_{14} = 754$$

۱۱۲. گزینه ۳ درست است.

مجموع دنباله‌ای حسابی با جمله اول ۳، قدر نسبت ۸ می‌باشد که تعداد جملات برابر است با:

$$\frac{1595 - 3}{8} + 1 = 200 \Rightarrow S_{200} = \frac{200}{2} (3 + 1595) = 159800$$

۱۱۳. گزینه ۴ درست است.

اگر b_1, b_2, b_3 سه جمله دنباله هندسی باشد، قدر نسبت برابر است با:

$$q = \frac{b_3 - b_2}{b_2 - b_1} = \frac{a_{28} - a_{10}}{a_{10} - a_1} = \frac{18 \times d}{9d} = 2$$

$$\Rightarrow S_7 = 3 \times \frac{2^7 - 1}{2 - 1} = 3 \times 127 = 381$$

۱۱۴. گزینه ۲ درست است.

$$-x > 0, \text{ پس } x < 0, \text{ در نتیجه } (\sqrt[3]{-x})^2 = \sqrt{-x} = \sqrt[3]{-x^3}$$

$$\sqrt[3]{\frac{1}{x}} = \sqrt[3]{\frac{1}{x^2}}, \text{ و داریم:}$$

$$\sqrt[3]{-x^3} \times \sqrt[3]{\frac{1}{x^2}} = \sqrt[3]{-x}$$

۱۱۵. گزینه ۳ درست است.

$$x^8 + 2x^4 + 1 - x^4 = (x^4 + 1)^2 - x^4 = (x^4 + 1 - x^2)(x^4 + 1 + x^2) = (x^4 - x^2 + 1)((x^2 + 1)^2 - x^2)$$

$$= (x^4 - x^2 + 1)(x^2 - x + 1)(x^2 + x + 1)$$

۱۱۶. گزینه ۴ درست است.

$$2, 13, \underbrace{17, 24}_{Q_1 = \frac{17+24}{2} = 20.5}, 25, 25, \underbrace{25, 26}_{\text{میانها} = 25}, 27, 31, \underbrace{42, 49}_{36.5}, 56$$

$$\Rightarrow 16 + 25 = 41 \Rightarrow IQR = Q_3 - Q_1 = 36.5 / 5 - 20.5 / 5 = 16$$

۱۱۷. گزینه ۳ درست است.

$$\begin{cases} \sim(p \Rightarrow q) \equiv p \wedge \sim q \\ \sim(s \vee r) = \sim s \wedge \sim r \end{cases} \Rightarrow p \wedge \sim q \wedge \sim r \equiv p \wedge \sim (q \vee r)$$

۱۱۸. گزینه ۱ درست است.

$$f(5) = 10 \times (3 + 10) = 130 \Rightarrow 130 \times 1 / 75 = 227 / 5$$

$$f(1/25) = 1 \times (0/5 + 1/25) = 1/25$$

۱۱۹. گزینه ۳ درست است.

$$\text{معادله خط گذرنده از } (1, 0) \text{ و } (0, 3) \text{ برابر } y = -\frac{1}{3}x + 1 \text{ و}$$

$$f(x) = 3x + b, (2, 0) \Rightarrow b = -6 \Rightarrow f(-\frac{1}{3}) = -7$$

۱۲۰. گزینه ۲ درست است.

$$\log 15 + \log 2 = a + b \Rightarrow \log 2 = b \Rightarrow \log 5 = 1 - b$$

$$\log 3 + \log 5 = a \Rightarrow \log 3 = a + b - 1$$

$$\log 24 = 3 \log 2 + \log 3 = 3b + a + b - 1 = a + 4b - 1$$

اقتصاد

۱۲۱. گزینه ۲ درست است.

الف) کشوری که وضعیت اقتصادی آن نابسامان باشد و نتواند پایه‌پای بقیه کشورهای دنیا در مسیر پیشرفتی همه جانبه حرکت کند، بسیار آسیب‌پذیر، و از نظر اجتماعی و سیاسی به بحران‌های گسترده دچار می‌شود. چنین جامعه‌ای نمی‌تواند با اتکا به فرهنگ ملی خود، مسیر آینده خویش را تعیین کند و به شدت تحت تأثیر اقتصادهای مهاجم قرار می‌گیرد؛ از این رو، جامعه اسلامی برای حفظ هویت و استقلال سیاسی و فرهنگی خود، باید به رشد و پیشرفت اقتصادی به مثابه یکی از مهمترین ابزارها در این مسیر توجه کند.

ب) افزایش در مخارج جاری یا عمرانی دولت و کاهش در نرخ‌های مالیاتی یا پایه‌های مالیاتی نمونه‌هایی از سیاست مالی انبساطی است یعنی بهترین راه تحریک تقاضای کالا است که در مواقع رکود می‌تواند رونق را به بازار برگرداند. بدیهی است برای حل اساسی مشکل در بلندمدت باید سیاست‌های جانب عرضه (مثل بهبود بهره‌وری، افزایش سرمایه‌گذاری و بهبود فضای کسب و کار) را در پیش گرفت.

۱۲۲. گزینه ۱ درست است.

$$\text{تولید ناخالص داخلی} = 360 + 560 + \frac{2}{3} \times 360 = 1160$$

$$\text{تولید خالص سرانه} = \frac{1160 - \frac{1}{4} \times 1160}{40} = 21/75$$

۱۲۳. گزینه ۲ درست است.

الف) هر چند اصل بر رعایت مزیت‌های مطلق و نسبی و عدم تخصیص امکانات تولید به حوزه‌های غیرمزیتی است، اما اگر در کوتاه مدت برای عوامل تولید (مثل نیروی کار بدون مهارت) امکان اشتغال وجود نداشته باشد، تولید و خلق ارزش افزوده حتی در محصولی غیرمزیتی و کم مزیت، از بیکاری بهتر است.

ب) برخی انسان‌ها عقلانیت محدود دارند؛ به طور مثال منافع را صرفاً در منافع مادی و حیوانی خلاصه می‌کنند و یا صرفاً نگاهی کوتاه مدت دارند؛ گاهی در تعیین فهرست کامل هزینه‌ها و ضررها و میزان آنها خطا می‌کنند.

۱۲۴. گزینه ۴ درست است.

$$\text{الف)} \quad 4100 - 3600 = 500 \quad \text{سال دوم}$$

$$4500 - 4100 = 400 \quad \text{سال سوم}$$

$$\text{ب)} \quad 4500 - 4100 = 400 \quad \text{سال دوم}$$

$$5700 - 4500 = 1200 \quad \text{سال سوم}$$

(ج) به مانند ب داریم: $400 = 4100 - 4500 = \text{سال دوم}$
 $1200 = 4500 - 5700 = \text{سال سوم}$

۱۲۵. گزینه ۳ درست است.

(الف) برای مقابله با فقر و نابرابری باید سیاست‌های مناسب را به کار گرفت. مسلماً برقراری یک سامانه و نظام مناسب و کارآمد مالیاتی از مهمترین ابزارهای رویارویی با نابرابری توزیع درآمد است. با به کارگیری نظام صحیح مالیاتی، می‌توان تفاوت میان درآمد و ثروت یک گروه محدود پر درآمد و اکثریت کم درآمد را کاهش داد. در این صورت درآمد و ثروت به صورت عادلانه‌تر، مجدداً توزیع می‌شود.

اصلاح ساختار توزیع درآمد و عادلانه‌تر کردن آن و مقابله با فقر، مستلزم توانمندسازی افراد و به ویژه مولد کردن آنهاست.
 (ب) بهره‌وری یعنی به دست آوردن بیشترین خروجی با کمترین ورودی. دو تولیدکننده که عوامل تولید یکسانی دارند، آنکه محصول بیشتری داشته باشد، بهره‌وری بیشتری داشته است.

۱۲۶. گزینه ۴ درست است.

$$\Rightarrow 10294 + 3 \times 3940 + \frac{3}{2} \times 3940 + 2 \times 5860 + 5860 + 3940 = 49544$$

$$\text{درآمد سرانه} = \frac{49544000}{80} = 619300$$

۱۲۷. گزینه ۳ درست است.

(الف) کارآفرین، نوآور و خطرپذیر است. در هر کسب و کاری نوآوری ضرب در خطرپذیری، میزان کارآفرینی را نشان می‌دهد پس میزان کارآفرینی ۱۲ برابر شده است.

(ب) بازار سرمایه هم محل عایدی و هم خطر (ریسک) است. به همین دلیل افراد باید فقط سرمایه‌های مازاد خود را بیاورند و به بورس نگاه کوتاه مدت نکنند. همچنین بهتر است به اصطلاح همه تخم مرغ‌های خود را در یک سبد نگذارند و سبد سهام تشکیل دهند. در غیر این موارد احتمال ضرر می‌رود.

۱۲۸. گزینه ۱ درست است.

درآمد افراد کشور در خارج از کشور + درآمد خارجیان در داخل کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی
 $\Rightarrow 927 = 4396 - 4256 + 832 = \text{درآمد افراد کشور در خارج از کشور}$

۱۲۹. گزینه ۲ درست است.

(الف) در تمام کشورها، قوه مجریه مسئول تهیه و پیشنهاد لایحه بودجه است. در جمهوری اسلامی ایران نیز به موجب اصل پنجاه و دوم قانون اساسی، بودجه سالانه کل کشور توسط دولت تهیه، و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌شود.

(ب) تهیه دستورالعمل اجرایی و مقررات ناظر بر انتشار اوراق مشارکت در ایران برعهده بانک مرکزی است. گاهی اوراق مشارکت می‌تواند مانند سهام در بازار سرمایه خرید و فروش شود.

۱۳۰. گزینه ۴ درست است.

$$2\% = \text{دهک ۲} , \quad 4\% = \text{دهک ۴}$$

$$33\% = \text{دهک دهم} , \quad 8/5\% = \text{دهک هفتم}$$

$$32\% = 2\% + 4\% + 26\% \Rightarrow 26\% = (1 + 2 + 3 + 4 + 5/5 + 7 + 8/5 + 10 + 33) - 100 = \text{دهک نهم}$$

۱۳۱. گزینه ۱ درست است.

(الف) یکی از روش‌هایی که بانک مرکزی کشورها برای کنترل و تنظیم حجم پول به کار می‌گیرند، سیاست بازار باز (فروش اوراق مشارکت) است. در این روش، بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به طور مستقیم از مقدار پول در دست مردم بکاهد و یا با خرید اوراق مشارکت، پول به جامعه تزریق کند.

(ب) بورس با تشویق مردم به پس‌انداز و به کارگیری پس‌اندازها در فعالیت‌های مفید اقتصادی در کاهش نرخ تورم مؤثر است.

۱۳۲. گزینه ۱ درست است.

$$\text{هزینه} = ۱۳ \times ۱۲ \times ۴۵ + ۵۹۶ + ۱۲ \times ۷۸ + \frac{۱}{۴} \times ۵۹۶ = ۸۷۰۱, \text{ درآمد} = ۲۵۰ \times ۴۳ = ۱۰۷۵۰$$

$$\Rightarrow \text{سود} = \text{درآمد} - \text{هزینه} = ۲۰۴۹ \text{ میلیون ریال}$$

۱۳۳. گزینه ۱ درست است.

الف) اشتغال کامل به وضعیتی اطلاق می‌شود که در آن همه عوامل تولید امکان شرکت در فرایند تولید را دارند و هیچ نهاد ناخواسته‌ای، بلااستفاده یا غیرمولد نمانده باشد. یک نوع از اشتغال کامل، اشتغال کامل نیروی کار است. البته اشتغال کامل نیروی کار به معنای صفر بودن نرخ بیکاری نیست. برخی افراد حاضر به کار نیستند (بیکاری داوطلبانه) و برخی دیگر نیز در حال جابه‌جایی از کاری به کار دیگر (بیکاری اصطلاحی) هستند.

ب) در اصل چهل و سوم قانون اساسی آمده است:

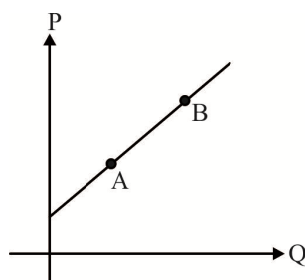
برای تأمین استقلال اقتصادی جامعه و ریشه کن کردن فقر و محرومیت و برآوردن نیازهای انسان در جریان رشد با حفظ آزادی او، اقتصاد جمهوری اسلامی ایران براساس ضوابط زیر استوار می‌شود:

۱- تأمین نیازهای اساسی: مسکن، خوراک، پوشاک، بهداشت، درمان، آموزش و پرورش و امکانات لازم برای تشکیل خانواده برای همه.

۲- تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قرار دادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در شکل تعاونی، از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر که نه به تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق درآورد. این اقدام باید با رعایت ضرورت‌های حاکم بر برنامه‌ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد صورت گیرد و

۱۳۴. گزینه ۳ درست است.

حرکت از A به B (از چپ به راست) نشان‌دهنده افزایش مقدار و افزایش قیمت است.



۱۳۵. گزینه ۴ درست است.

$$\text{ارزش حساب‌های قرض‌الحسنه} = \frac{۳}{۴} \times ۲۴۰۰ = ۱۸۰۰$$

$$\text{مجموع اسکناس‌ها} = \frac{۴}{۵} \times ۲۴۰۰ = ۱۹۲۰$$

$$\text{نقدینگی} = ۱۹۲۰ + ۲۱۰ + ۲۴۰۰ = ۴۵۳۰$$

علوم و فنون ادبی

۱۳۶. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): ویژگی زبانی شعر سبک هندی است. (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۱).

گزینه (۲): ویژگی ادبی شعر سبک هندی است. (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۲).

گزینه (۳): «معنی‌گرا بودن شعر و توجه به معنی» ویژگی فکری شعر سبک هندی است. شعر هندی شعری معنی‌گراست، نه صورت‌گرا و شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان. (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۲).

گزینه (۴): «واقع‌گرا بودن شعر» از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است. (علوم و فنون ادبی (۱)، درس هفتم، صفحه ۶۳).

«فراوانی ترکیبات نو» از ویژگی‌های زبانی سبک عراقی است. (علوم و فنون ادبی (۱)، درس دهم، صفحه ۸۳).

۱۳۷. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): (علوم و فنون ادبی (۱)، درس دهم، صفحه ۸۳).

گزینه (۲): آغاز این دوره با اوج حاکمیت سامانیان هم‌زمان است. (علوم و فنون ادبی (۱)، درس چهارم، صفحه ۴۲).

گزینه (۳): (علوم و فنون ادبی (۲)، درس اول، صفحه ۱۴).

گزینه (۴): (علوم و فنون ادبی (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۹).

۱۳۸. گزینه ۳ درست است.

(عباس‌نامه: وحید قزوینی)، (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۴).

(محاکمه اللغتين: امیرعلی شیر نوایی)، (علوم و فنون ادبی (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۹).

(انوار سهیلی: ملاحسین واعظ کاشفی)، (علوم و فنون ادبی (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۸).

(عین‌الحیات: علی بن حسین واعظ کاشفی)، (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۴).

(مجالس المؤمنین: قاضی نورالله شوشتری)، (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۴).

(احسن‌التواریخ: حسن بیگ روملو)، (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۴).

نکته: (ظهیرالدین بابر: نویسنده کتاب «بابرنامه» است). (علوم و فنون ادبی (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۹).

نکته: (میرزاخورداد فراهی: نویسنده کتاب «محبوب‌القلوب» است). (علوم و فنون ادبی (۲)، درس دهم، صفحه ۸۴).

۱۳۹. گزینه ۲ درست است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، درس هفتم، صفحه ۷۴ - ۸۰).

دستور زبان عشق (قیصر امین‌پور) - صدای سبز (موسوی گرمارودی) - آگه بابا بمیره (محمدرضا سرشار معروف به «رضا

رهگذر») - ضیافت (سیدمهدی شجاعی) - تلخ و شیرین (سیدمحمدعلی جمال‌زاده) - ملاقات در شب آفتابی (علی مؤذنی)

۱۴۰. گزینه ۴ درست است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، درس اول، صفحه ۱۶ - ۱۸).

۱۴۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(الف) نفحات الانس اثر جامی، در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان. (علوم و فنون ادبی (۲)، درس اول، صفحه ۱۸).

(پ) مرصادالعباد اثر نجم دایه در بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی. (علوم و فنون ادبی (۲)، درس اول، صفحه ۱۵).

(ث) کشف‌الاسرار و عدة‌الابرار اثر ابوالفضل میبدی در تفسیر قرآن است. این کتاب تحت تأثیر خواجه عبدالله انصاری نوشته شده

است و کتاب تفسیر است. (علوم و فنون ادبی (۱)، درس دهم، صفحه ۸۳).

(ج) تذکره دولت‌شاه اثر دولت‌شاه سمرقندی در شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف. (علوم و فنون

ادبی (۲)، درس اول، صفحه ۱۹).

۱۴۲. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

(ب) صادق چوبک نویسنده «تنگسیر»، از نویسندگان نسل اول است. (علوم و فنون (۳)، درس هفتم، صفحه ۷۳).

(ت) منظومه «افسانه» نیما، به عنوان بیانیه شعر نو است و در «قنوس»، تغییراتی در اصول و ضوابط شعر سنتی ایجاد کرد.

(علوم و فنون (۳)، درس هفتم، صفحه ۷۳ - ۷۴).

(ث) پروین در قصیده به سبک ناصرخسرو و در قطعات به شیوه انوری و سنایی توجه داشت. (علوم و فنون (۳)، درس هفتم،

صفحه ۷۰).

(ج) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحول و دگرگونی زبان و محتوای شعر

شد. (علوم و فنون (۳)، درس هفتم، صفحه ۷۶).

۱۴۳. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱)، (۲) و (۳): از ویژگی‌های فکری سبک هندی است. شاعران این دوره برای مضمون‌سازی، از هر پدیده‌ای در عالم طبیعت یا هر موضوعی در قلمرو ذهن استفاده می‌کنند. شاعران به معنی بیشتر توجه دارند تا به زبان. به عنوان نمونه هیچ معنا و مضمونی در جهان نیست که در شعر صائب نیامده باشد. (علوم و فنون (۲)، درس دهم، صفحه ۸۲).

گزینه (۴): از ویژگی‌های فکری سبک عراقی است. در این دوره با تأثیرپذیری از مسائل سیاسی و اجتماعی و حمله و خدشه‌دار شدن غرور و احساسات ملی ایرانیان، نیاز به سخنان آرام‌بخش و توجه به امور اخروی بیشتر می‌شود و این امر باعث رواج بیشتر تصوف می‌گردد و اندیشه‌هایی چون تقدیرگرایی، باور به قضا و قدر، رواج روحیه عرفانی و اخلاقی و بی‌اعتباری دنیا و ... موضوعات فکری شاعران عارف مسلک این دوره می‌شود. (علوم و فنون (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۷ - ۳۸).

۱۴۴. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

الف) از ویژگی‌های مهم فکری سبک خراسانی در این دوره در مقایسه با سبک عراقی و سایر سبک‌ها، خردگرایی شاعران این دوره است. ستودن خرد در نزد این شاعران عمومیت دارد و در بیشتر اشعار شاعران ابیاتی در مورد عقل و خرد و ستایش آن می‌بینیم. (علوم و فنون (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۷).

ب) استفاده از واژه‌های کهنه و قدیمی مانند «ایدون» (زبانی، سبک خراسانی)، اشعار پندآموز و اندرزگونه در این دوره ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد. (فکری، سبک خراسانی). (علوم و فنون (۱)، درس هفتم، صفحه ۶۳).

پ) توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» از ویژگی‌های ادبی سبک عراقی است. (علوم و فنون (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۶ - ۳۷).

ت) اساساً مهم‌ترین ویژگی زبانی سبک عرقی درهم‌آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاه در یک شعر کوتاه نیز در کنار هم دیده می‌شود. (زبانی - عراقی) و توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» (ادبی - عراقی). (علوم و فنون (۲)، درس چهارم، صفحه ۳۶ - ۳۷).

ث) شاعران این دوره برای مضمون‌سازی، از هر پدیده‌ای در عالم طبیعت یا هر موضوعی در قلمرو ذهن استفاده می‌کنند. (علوم و فنون (۲)، درس دهم، صفحه ۸۲).

۱۴۵. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (الف): من به تبلیغ رسالت آمدم / تا رهانم مر شما را از ندم
واژه‌های قافیه: «آدمد - ندم»: حروف اصلی: «د» / حروف الحاقی: «م»، تعداد حروف اصلی و الحاقی با هم برابر است. «مصوت + صامت» / قاعده قافیه: «دو» است.

گزینه (ب): در چهی افتاد کان را غور نیست / و آن گناه اوست جبر و جور نیست
واژه‌های قافیه: «غور - جور»: حروف اصلی: «و»، «مصوت + صامت + صامت» / قاعده «دو» است.

گزینه (پ): کای بسوزیده برون آ تازه شو / بار دیگر خوب و خوش آوازه شو
واژه‌های قافیه: «تازه - آوازه»: حروف اصلی: «ز» / حروف الحاقی: «ی»، «مصوت + صامت» / قاعده «دو» است.

گزینه (ت): مقام دل‌گشایش جمع جمع است / جمال جان‌فزایش شمع جمع است
بیت «ذوقافیتین» است. / واژه‌های قافیه: «جمع - شمع»: حروف اصلی: «م» / حروف الحاقی ندارد. / قاعده «دو» است. / واژه‌های قافیه: «دل‌گشایش - جان‌فزایش» / حروف اصلی: «ا» / حروف الحاقی: «یش» / قاعده «یک» است.

گزینه (ث): ظاهرش مرگ و به باطن زندگی / ظاهرش ابتر نهان پایندگی
واژه‌های قافیه: «زندگی - پایندگی»: حروف اصلی: «د» / «ند» / حروف الحاقی: «ی» / تعداد حروف اصلی و الحاقی با هم برابر است. «مصوت + صامت + صامت» / قاعده قافیه: «دو» است.

گزینه (ج): پیش آن چشمی که بازو رهبرست / هر گلیمی را کلیمی در برست
واژه‌های قافیه: «رهبر - بر» / حروف اصلی: «ر» / «مصوت + صامت» / حروف الحاقی ندارد. / قاعده قافیه: «دو» است.

۱۴۶. گزینه ۳ درست است.

(علوم و فنون (۱)، درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۶).

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): کَنَد (ن: اصلی / نَد: الحاقی) - کُنَد (ن: اصلی / نَد: الحاقی)
 گزینه (۲): ویرانه‌ام (ان: اصلی / ام: الحاقی) - دیوانه‌ام (ان: اصلی / ام: الحاقی)
 گزینه (۳): می‌کُنَد (ن: اصلی / د: الحاقی) - می‌زَنَد (ن: اصلی / نَد: الحاقی)
 گزینه (۴): زندانییم (ان: اصلی / ییم: الحاقی) - بانییم (ان: اصلی / ییم: الحاقی)

۱۴۷. گزینه ۲ درست است.

(علوم و فنون (۱)، درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۶).

بررسی گزینه‌ها:

بیت‌ها (الف - ب - ت - ج - ح - خ) قافیه نادرست دارند.

نکته: اگر واژه‌های قافیه براساس قواعد دوگانه قافیه و تبصره‌های آن نباشند، قافیه نادرست است. بنابراین در چنین تست‌هایی به حروف اصلی قافیه توجه کنید. اگر مصوت‌ها یا صامت‌ها متفاوت باشند قافیه نادرست است. هم‌چنین اگر پسوندها تکراری و معنای آنها یکسان باشد، قافیه نادرست است.

نکته: اگر قافیه خطی رعایت نشود، قافیه نادرست است. مثلاً واژه‌های «لذیذ، عزیز، حسیض، غلیظ» با هم قافیه نمی‌شوند، با این که صدای آخر همه این واژه‌ها مشترک «ز» است اما شکل نوشتاری و خط نوشتاری آنها با یکدیگر متفاوت است. دلیل نادرست بودن قافیه ابیات گزینه‌ها:

بیت (الف): اختلاف در صامت: (نَبی - غلی)، مصوت بلند (ی) الحاقی است. حروف اصلی: (ب - ل)، قافیه نادرست است.
 بیت (ب): اختلاف در صامت: (مرگ - ترک). حروف الحاقی ندارد. حروف اصلی (رگ - رک)، قافیه نادرست است.
 بیت (ت): اختلاف در صامت: (مهرزادگی - بارگی)، (گی) حروف الحاقی است. حروف اصلی: (اد - ار)، قافیه نادرست است.
 بیت (ج): اختلاف در صامت: (غرق - حلق). حروف الحاقی ندارد. حروف اصلی (رق - لق)، قافیه نادرست است.
 بیت (ح): اختلاف در مصوت‌های کوتاه: (مشت - بهشت). حروف الحاقی ندارد. حروف اصلی (شَت - شَت)، قافیه نادرست است.

نکته: اگر مصوت‌های کوتاه متفاوت و صامت‌ها یکسان باشند و واژه‌های قافیه حرف یا حروف الحاقی داشته باشند، قافیه درست است. مانند بیت (ج) در سؤال بالا. (کرده‌ام - خورده‌ام: حروف مشترک: (رِ دِ اِ م - رِ دِ اِ م)، (حروف اصلی: رِ د / رِ د)، (حروف الحاقی: اِ م): با این که مصوت‌های کوتاه متفاوت است و صامت‌ها یکسان، چون واژه‌های قافیه حروف الحاقی دارند، قافیه درست است.)

بیت (خ): اگر پسوندها تکراری و معنای آنها یکسان باشد، قافیه نادرست است.

مثال: «شب سیاه بدان زلفکان تو ماند / سپید روز به پاکی رخان تو ماند»

در مثال بالا، پسوند «ان» در پایان واژه‌های «زلفک» و «رخ» تکراری و به یک معناست بنابراین قافیه کردن این دو واژه نادرست است.

۱۴۸. گزینه ۳ درست است.

(علوم و فنون (۳)، درس پنجم اختیارات شاعری زبانی، صفحه ۴۸ - ۵۶ و درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت اول: — — — U — U — — UU — U — U

— — U — — U — — UU — U — U

وزن بیت: «مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فععلن» است.

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعْلن» به جای «فعْلن».

(۲) یکسان بودن هجای پایانی مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع هجای کشیده «U» است که آن را باید به هجای بلند «—»

تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه (هجای دوم مصراع دوم).

(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) در هجای یازدهم مصراع دوم.

(۳) بلند تلفظ کردن کسره اضافه (ی) در هجای دوازدهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

تقطیع بیت دوم: UU - U - -U - -U - U

- - UU - U - -UU - U - U

وزن بیت: «مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه (هجای دهم مصراع دوم).

(۲) کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) در هجای پنجم مصراع اول.

(۳) بلند تلفظ کردن کسره اضافه (ب) در هجای دوازدهم مصراع اول و دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلن» به جای «فعلن».

(۲) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع هجای کشیده «U -» است که آن را باید به هجای بلند

«-» تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

۱۴۹. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت (الف): -UU - -U - U - UU - -

- - - - UU - UUU - -

وزن بیت: «مستفعل مستفعل مستفعل مُس (فع)» است. از اوزان همسان می‌توان در نظر گرفت؛ زیرا اولویت با اوزان همسان و

نظم تکراری است. البته می‌توان این وزن را به شکل ناهمسان «مفعول مفاعیل مفاعیل فعل» نیز تقطیع به ارکان نمود.

اختیارات وزنی:

(۱) قلب: رکن دوم مصراع اول. شاعر به جای (مستفعل) (فاعلاتن) آورده است. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ -

۸۷).

(۲) ابدال: رکن سوم مصراع دوم. شاعر به جای (مستفعل) (مفعولن) آورده است. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ -

۸۷).

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع هجای پایانی مصراع دوم، هجای کشیده «U -» است که آن را باید به هجای بلند «-»

تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

اختیارات زبانی:

(۱) بلند تلفظ کردن کسره اضافه (ب) در هجای پنجم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۲) حذف همزه هجای دوازدهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

تقطیع بیت (ب): - UU - U - UU - -

- - UU - U - UU - -

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فاعلاتن» در رکن اول هر دو مصراع. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع شاعر به جای «فعلن»، «فعلن» آورده است. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: در هجاهای سوم و هفتم هر دو مصراع، مصوت‌های کوتاه پایان کلمه، کسره اضافه را بلند

تلفظ کنیم تا یک هجای بلند در نظر گرفته شود. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

۱۵۰. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): — — — — UU — — UU — — U —

— — — — UU — — UU — — U —

وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) امکان حذف همزه: دو مورد در مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فعلاتن» به جای «فعلاتن» در آغاز هر دو مصراع. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فع‌لن» به جای «فع‌لن» به کار رفته است. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی مصراع اول هجای کشیده «U —» است) که آن را باید به هجای بلند «—» تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (۲): — U — — — UU — — — U — — — U — — — U —

— U — — UU — — — U — — UU —

وزن بیت «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) امکان حذف همزه: هجای پانزدهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۲) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای سوم مصراع اول و دوم، هجای هفتم مصراع اول و هجای یازدهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۳) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای ششم مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

(۱) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی مصراع دوم هجای کشیده «U —» است) که آن را باید به هجای بلند «—» تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (۳): — — — — — — — — U —

— — — — UU — — U —

وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) امکان حذف همزه: چهار مورد. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

(۱) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: رکن اول هر دو مصراع. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) ابدال: آمدن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه. (رکن دوم مصراع اول «مفعولن» است که به جای «فعلاتن» آمده است. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۳) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فع‌لن» به جای «فع‌لن».

(۴) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع، هجای کشیده «U —» است) که آن را باید به هجای بلند «—» تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (۴): — UU — — UU — — UU — — UU — — UU —

— UU — — UU — — UU — — UU —

وزن بیت «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن» است.

اختیارات زبانی:

- ۱) امکان حذف همزه: هجای هفتم مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
- ۲) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای چهارم و یازدهم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

- ۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» در آغاز رکن اول هر دو مصراع. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).
- ۲) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی هر دو مصراع، هجای کشیده «-U» است) که آن را باید به هجای بلند «-» تبدیل نمود. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

۱۵۱. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (الف): -U - U - -U - -U - U - U - -

-U - U - UU - -U - U - UU -

وزن بیت (الف): «مفتعلن مفاعلهن مفتعلن مفاعلهن» و از اوزان همسان دولختی است.

اختیارات زبانی:

- ۱) امکان حذف همزه: هجای دوازدهم مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
- ۲) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای دوم و یازدهم مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

- ۱) یکسان بودن هجای پایان مصراع هجای پایانی نیم مصراع، در مصراع اول و هجای پایانی مصراع اول، هجای کشیده «-U» است که آن را باید به هجای بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین دو اختیار وزنی وجود دارد. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (ب): - - -U - U - -U - -U - U - U

- - -UUU - UUU - U - U

وزن بیت (ب): «مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلهن» است.

اختیارات زبانی:

- ۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای پنجم مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
- ۲) امکان حذف همزه: هجای دوم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
- ۳) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای هفتم و دهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

- ۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلهن» به جای «فعلهن». (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (پ): - - -U - U - - -U - U - U - U

- - -U - U - -UU - U - U

وزن بیت (پ): «مفاعلهن فعلاتن مفاعلهن فعلهن» است.

اختیارات زبانی:

- ۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای ششم مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
- ۲) امکان حذف همزه: شش مورد در بیت. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

- ۱) ابدال: در رکن پایانی هر دو مصراع: آمدن «فعلهن» به جای «فعلهن». (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).
- ۲) یکسان بودن هجای پایان مصراع هجای پایانی هر دو مصراع، هجای کشیده «-U» است که آن را باید به هجای بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین دو اختیار وزنی وجود دارد. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (ت): -U - -UU - -U - -UU -

-UU - UU - -U - U - U -

وزن بیت (ت): «مفتعلن فاعلهن مفتعلن فاعلهن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه: هجای سوم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۲) امکان حذف همزه: سه مورد در مصراع اول. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۳) تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند: هجای چهارم و دوازدهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳) درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
اختیارات وزنی:

(۱) یکسان بودن هجای پایان مصراع (هجای پایانی نیم مصراع، در مصراع اول و هجای پایانی هر دو مصراع، هجای کشیده «U -» است که آن را باید به هجای بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین سه اختیار وزنی وجود دارد. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

گزینه (ث): $UUU - -U - U - UU - -UU -$

$-UU - -U - U - UU - -UU -$

وزن بیت (ث): «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است.

اختیارات زبانی: ندارد.

اختیارات وزنی:

(۱) قلب: در رکن سوم هر دو مصراع شاعر به جای «مفتعلن»، «مفاعِلن» آورده است. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) یکسان بودن هجای پایان مصراع هجای پایانی مصراع اول، هجای کوتاه «U» است که آن را باید به هجای بلند «-» تبدیل کنیم. بنابراین سه اختیار وزنی وجود دارد. (علوم و فنون (۳) درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

۱۵۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت (الف): $-U - U - UU - U - -U - UU -$

$-U - U - UU - -U - U - UU -$

وزن بیت «مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن» و از اوزان همسان دولختی است. (علوم و فنون (۲) درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۴).

تقطیع بیت (ب): $- - UU - U - U - -U - -U - U -$

$- - UU - U - U - -UU - U - U -$

وزن بیت «مفاعِلن فاعِلاتن مفاعِلن فاعِلاتن» و از اوزان همسان دولختی است. (علوم و فنون (۲) درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۴).

تقطیع بیت (پ): $- - -U - U - -U - -U - U -$

$- - -U - U - -UU - U - U -$

وزن بیت «مفاعِلن فاعِلاتن مفاعِلن فعلن» و از اوزان ناهمسان است. (علوم و فنون (۳) درس دوم، صفحه ۲۲ - ۲۸).

تقطیع بیت (ت): $- - UU - UU - -UU - U -$

$- - U - U - UU - -U - U - UU -$

وزن بیت «فعلات فاعِلاتن فعلات فاعِلاتن» و از اوزان همسان دولختی است. (علوم و فنون (۲) درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۴).

تقطیع بیت (ث): $-U - U - UU - -U - U - - -$

$-U - U - UU - -U - U - UU -$

وزن بیت «مفتعلن مفاعِلن مفتعلن مفاعِلن» و از اوزان همسان دولختی است. (علوم و فنون (۲) درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۴).

تقطیع بیت (ج): $-U - - - -U - U - -U - U -$

$-U - -U - U - U - -U - U -$

وزن بیت «مفاعیل فاعلن مفاعیل فاعلن» و از اوزان همسان دولختی است. (علوم و فنون (۲)، درس یازدهم، صفحه ۸۸ - ۹۴).
۱۵۳. گزینه ۳ درست است.

بررسی گزینه‌ها:

تقطیع بیت (الف): -U - - - - - U - - - - -

-UU - UU - -U - -U - U

وزن بیت «مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) تغییر کمیت بلند تلفظ کردن کسره اضافه (-) هجای دوازدهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳)، درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: رکن اول و سوم مصراع اول: شاعر به جای «مفتعلن»، «مفعولن» آورده است. یعنی؛ به جای دو هجای کوتاه یک هجای بلند آمده است. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) قلب: در رکن اول مصراع دوم به جای «مفتعلن»، «مفاعیلن» آمده است. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).
(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع: چون وزن شعر همسان دولختی است شاعر در نیم مصراع های بیت اول و دوم، سه بار هجای کشیده آورده است که آن را در حکم یک هجای بلند در نظر می گیریم. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

تقطیع بیت (ب): - - U - -U - -U - -

- - -U - U - UU -

وزن بیت «فعلاتن مفاعیلن فعْلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه: هجای دهم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳)، درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۲) تغییر کمیت بلند تلفظ کردن کسره اضافه (-) هجای هشتم مصراع اول و هجای سوم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳)، درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۳) تغییر کمیت کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند (ی) هجای هفتم مصراع اول. (علوم و فنون (۳)، درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).
اختیارات وزنی:

(۱) آوردن «فاعلاتن» به جای «فعلاتن» در رکن اول هر دو مصراع. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) ابدال: شاعر در رکن پایانی هر دو مصراع به جای «فعْلن»، «فعْلن» آورده است. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع: هجای پایانی هر دو مصراع هجای کشیده است و آن را در حکم یک هجای بلند در نظر می گیریم. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

تقطیع بیت (پ): -UU - UUU - - - -U - U

-UU - U - U - -UU - UU -

وزن بیت «مفاعیل فعلاتن مفاعیلن فعْلن» است.

اختیارات زبانی:

(۱) حذف همزه: هجای هفتم مصراع دوم. (علوم و فنون (۳)، درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

(۲) تغییر کمیت بلند تلفظ کردن کسره اضافه (-) هجای نهم مصراع اول. (علوم و فنون (۳)، درس پنجم، صفحه ۴۸ - ۵۶).

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: شاعر در رکن دوم مصراع اول به جای «فعلاتن»، «مفعولن» آورده است. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

(۲) قلب: شاعر در رکن اول مصراع دوم به جای «مفاعیلن»، «مفتعلن» آورده است. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

۳) یکسان بودن هجای پایان مصراع: هجای پایانی مصراع دوم هجای کشیده است و آن را در حکم یک هجای بلند در نظر می‌گیریم. (علوم و فنون (۳)، درس هشتم، صفحه ۸۳ - ۸۷).

۱۵۴. گزینه ۱ درست است.

به داستان حضرت ابراهیم و فرزندش اسماعیل اشاره دارد. «پیر - پور» و «پاک - خاک» جناس اختلافی دارند. / میان واژه‌ها در دو مصراع پایانی موازنه (و ترصیع) برقرار است.
توجه: این سروده در قالب شعر نوی نیمایی است و آنچه در پایان مصراع‌ها آمده، قافیه است نه سجع.

۱۵۵. گزینه ۳ درست است.

بیت آ: لعل و گهر به ترتیب استعاره از خون و اشک است. (لف و نشری در کار نیست).

بیت ب: «سینه» مجاز از وجود است.

بیت ت: از اشک سیم (نقره) حاصل می‌شود و از چهره زرد عاشق زر و طلا (لف و نشر مرتب برقرار است).

بیت ج: «کف‌زنان» در این بیت دو گونه معنا می‌دهد: ۱- دست‌زنان و شادی‌کنان ۲- پر از کف و حباب

بیت س: زمین از بسیاری خون به ارغوان مانند شده و سپهر از بسیاری گرد و غبار به چوب آبنوس که سیاه رنگ است.

۱۵۶. گزینه ۱ درست است.

«چاه طبیعت» اضافه تشبیهی است. // «چاه - ماه» تضاد دارند. به داستان ماه نخشب تلمیح دارد.

۱۵۷. گزینه ۳ درست است.

گزینه ۱: دهان باریک است و لب نازک ← لف و نشر هست اما تشبیهی در کار نیست (هر توصیفی تشبیه نیست).

گزینه ۲: مصراع دوم مثال و مصداق برای مصراع نخست است ← اسلوب معادله برقرار است نه لف و نشر

گزینه ۳: دیدن ابروی جانان، تماشای طاق است و دیدن چشم جانان، تماشای منظر (منظره، آسمان) است. ← لف‌ها از

مشبه مشبه به مشبه به مشبه

مشبه‌ها تشکیل شده است و نشرها از مشبه به‌ها.

گزینه ۴: لف و نشر برقرار است اما تشبیهی در کار نیست.

۱۵۸. گزینه ۲ درست است.

بیت آ: «نداشتن نعمت را نعمت دانستن» متناقض‌نما است.

بیت ب: «رخ» در کنار «بیدق» و «شاه» (مهره‌های شطرنج) ایهام تناسب دارد.

بیت ت: در نازکی و لطافت لب‌های یار اغراق زیبایی شده است: در خواب و خیال هم اگر بر لب‌های او بوسه زنی، تابش را ندارد و تب خال می‌زند!

بیت ج: برای «در کفن خفتن» مردگان، دلیلی تخیلی ارائه شده است.

۱۵۹. گزینه ۲ درست است.

بیت الف: غنچه خندان استعاره از معشوق است.

بیت ب: در مصراع اول، شاعر، جامه را به انسانی نالان از جراحت تشبیه نموده و در مصراع دوم، درخت رز را به انسانی که در غم از دست دادن فرزند خویش می‌گرید، در حالی که صدایی که هنگام پاره شدن از پارچه بر می‌خیزد، ناشی از جدا شدن تکه‌های آن است و آبی که هنگام بریده شدن از شاخه رز (درخت انگور) می‌چکد، آبی است که در درون آن ذخیره شده است (دلایل تخیلی برای امور واقعی بیان شده).

بیت ج: ضرب: ضرب آهنگ، ریتم (آلت موسیقی) (تنبک) که با چنگ و بنوازم تناسب دارد، به ذهن خطور می‌کند.

بیت د: «در» مجاز از خانه است.

ه: پارادوکس: خاک مایه کوری و تیرگی چشم است نه روشنایی

۱۶۰. گزینه ۳ درست است.

بنده دینار و درهم بودن دلالت بر آن دارد که دینار و درهم ارباب پنداشته شده است که استعاره مکنیه و تشخیص است.

بررسی دیگر گزینه‌ها:

(۱) بنفشه زلف و بهارچهر، تشبیه هستند.

۲) گل خوش نسیم: استعاره مصرحه از یار (معشوق) و بلبل، استعاره مصرحه از عاشق است.

۴) جویبار جاری: استعاره مصرحه از یار است.

۱۶۱. گزینه ۱ درست است.

به شکل: مانند

۱۶۲. گزینه ۱ درست است.

گزینه ۱: واژه‌های «غرض» و «عوض» در پایان دو جمله نیامده‌اند و سجع به شمار نمی‌آیند. جناس هم ندارد.

گزینه ۲: «غم - فراهم» در پایان دو جمله آمده است و جناس مطرف دارد.

گزینه ۳: تکرار / / و / ر / و ... واج‌آرایی داده‌است. «بیازارد - دارد» (بیازار - دار) هم وزن نیستند و جناس مطرف دارند.

گزینه ۴: «عظیم - عجیب» در پایان دو جمله آمده و سجع متوازن ساخته‌اند.

۱۶۳. گزینه ۱ درست است.

«سودا» در بیت نخست به معنای سیاهی آمده است و در سه بیت دیگر مترادف اندیشه است.

۱۶۴. گزینه ۳ درست است.

در این بیت، شاعر (سعدی) از این که کسی قدر سروده‌های او را نمی‌داند و به اندازه قدرش به او صله و انعام نمی‌دهد، گلایه دارد که با عزت نفس همخوان نیست.

۱۶۵. گزینه ۳ درست است.

این بیت به پایان‌ناپذیری حرص و آزار اشاره دارد.

زبان عربی

۱۶۶. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) هنوز نگاه نکرده‌اید (۳) سرشان را نمی‌بینند (۴) چگونگی ساخت آسمان

۱۶۷. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) قرار می‌دهند - باز می‌شود و بسته می‌شود

(۲) پالایشگاه - «ال» در «الأنبوب» اسم اشاره معنی نشده است.

(۴) لوله را - شیر - بسته می‌کنند - «ال» در «الأنبوب» اسم اشاره معنی نشده است.

۱۶۸. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) فکر می‌کردم - کلاس (۲) گمانم این بود - آزادانه - روشن بود

(۳) کلاس - آزادانه - کولرها - روشن مانده بود

۱۶۹. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) نفس - و - شاد گردد (۳) خوارکن و - از تو عصبانی گردد

(۴) دورکن - خوشحال - از تو عصبانی شود

۱۷۰. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) لغزش زبان (۲) مخفیانه انجام داده است (۴) لغزش

۱۷۱. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

در گزینه (۴) جمله قبل از «إِلَّا» برای حصر نیست و نمی‌تواند به صورت «فقط یا تنها» ترجمه شود زیرا در این صورت یا باید واژه‌ای را در جمله معنی نکنیم یا کلمه‌ای را جابجا کنیم. در اینجا «منهم» ترجمه نشده است و جابجایی فاعل هم صورت گرفته است! (البته جمله از نظر مفهوم کاملاً صحیح است). ضمیر «نا» در «مواطنینا»، ترجمه نشده است.

۱۷۲. گزینه ۳ درست است.

(۱) «تَهْدِیداً»: مفعول مطلق تأکیدی ترجمه نشده است!

(۲) به شدت با باران - «تَلَوِیْثٌ» مفعول مطلق نوعی است که ترجمه نشده است.

(۴) گاهی (قد بر سر مضارع نیست) - پسماند

۱۷۳. گزینه ۴ درست است.

در گزینه‌های ۱ تا ۳ ابیات اشاره به وحدت انسان‌ها و یکی بودن ایشان در اصل و ذات دارد. ولی گزینه (۴) اشاره به ازلی بودن عشق در وجود آدمی دارد.

۱۷۴. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) یَقْدُرُ - یُدیر عینیه - یَتَحَرَّكُ رأسه (۳) مختلف الجهات (۴) الاتجاهات المختلفة - عندما

۱۷۵. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) لازم (۲) من المیزد الثلاثی (۳) مبني

۱۷۶. گزینه ۳ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) نكرة (۲) علم (۴) اسم التفضیل

۱۷۷. گزینه ۱ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۲) مجهول (۳) اسم مفعول (۴) فاعل

۱۷۸. گزینه ۴ درست است.

خطاها به ترتیب:

«الْإِمْتِلَاءُ»: مصدر باب إِفْتِعَال «ت» كسره دارد - إِمْتِلَاءٌ: پر شدن / «الْمُتَفَرِّجِينَ»: جمع مذكر سالم و همواره نون آخرش مفتوح است «ن» - «الْمُتَفَرِّجِينَ» درست!

۱۷۹. گزینه ۲ درست است.

خطاها به ترتیب:

(۱) سَنُصَلِّحُ: مجهول آمده؛ غلط است (۳) نَتَّصِلُ - الصَّانِع (۴) سَيُصَلِّحُ - الصَّانِع

۱۸۰. گزینه ۲ درست است.

«إِعْصَارٌ: گرد باد» / در گزینه ۲ «إِنَّمَا» به معنی «تنها، فقط» ادات حصر است و در این جمله تأکید روی جار و مجرور دارد! ترجمه گزینه (۲): (گرد باد) فقط در اقیانوس اطلس اتفاق می‌افتد!

۱۸۱. گزینه ۱ درست است.

در گزینه (۱): «إِلْقَاءٌ»: مفعول مطلق نوعی است و تأکید ندارد، زیرا «الْخُطْبَاءُ» مضاف الیه آن است.

گزینه‌ها به ترتیب:

(۲) حرف «ل» در اول جمله بر سر مضارع آمده و نشانهٔ امر غائب به معنای «باید» است و تأکید روی فعل مضارع دارد.

(۳) تَعْرُضاً: مفعول مطلق تأکیدی است.

(۴) إِنَّ: برای تأکید کلّ جمله می‌باشد.

۱۸۲. گزینه ۱ درست است.

در گزینه ۱ «مُنْتَظَر: مورد انتظار» اسم مفعول از باب «افتعال» که دو حرف زائد دارد.

گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) مُنْتَظَر: اسم مفعول با دو حرف زائد (افتعال)، در اینجا فقط از معنای جمله مشخص می‌شود که منظور شخص مورد انتظار

است! / الْمُؤْمِنِينَ: اسم فاعل از باب افعال (یک حرف زائد دارد)

(۲) الْمُلَمَّعَاتُ: اسم مفعول از باب تفعیل (یک حرف زائد دارد)

(۳) مُصَادَقَةٌ: مصدر باب مُفَاعَلَةٌ، (یک حرف زائد دارد) و اسم مفعول نیست.

(۴) مُسْتَحْدَمِينَ: اسم مفعول از باب استفعال و (سه حرف زائد دارد)

۱۸۳. گزینه ۲ درست است.

«لِيت»: حرف مشبهة بالفعل / لِاعْبِي: اسم لیت و منصوب به «ي» و «لَا عِبِينَ» بود چون مضاف واقع شد «ن» از پايانش افتاد /

فائِزَانِ: خبر لیت و مرفوع به الف (اسم مثنی).

خطاها به ترتیب:

(۱) إِنَّ: حرف مشبهة بالفعل / الْمُتَفَرِّجُونَ: اسم إِنَّ و باید منصوب باشد به «ي»؛ «مُتَفَرِّجِينَ» صحیح است. «مُشَجَّعِينَ» خبر إِنَّ

و باید مرفوع باشد به «و» جمع مذكر سالم؛ پس «مُشَجَّعُونَ» درست است. / فَرَحِينَ: حال و منصوب به «ي»

(۳) کان: از أفعال ناقصة / «الولدین»: اسم کان و باید مرفوع شود به الف؛ «الولدان» درست است. / «لَا عِبَانِ»: خبر کان و باید

منصوب شود به «ي»؛ «لَا عِبِينَ» صحیح می‌باشد. / صار: از أفعال ناقصة و ضمیر الف در آخرش، اسم آن و مرفوع / «نَشِيطَانِ»

خبر صار و باید منصوب شود به «ي»؛ «نَشِيطَيْنِ» درست است.

(۴) يُصْبِح: از أفعال ناقصة / الْجَوُّ: اسم أصبح و مرفوع به ضمه (الجو) / «حَارٌّ»: خبر صار و منصوب به فتحه؛ «حَارّاً».

۱۸۴. گزینه ۲ درست است.

در گزینه (۲) «يُكْرَمُ»: فعل مجهول و «إِلَّا» برای حصر است و «مَنْ» بعد از «إِلَّا» نائب فاعل و مرفوع می‌باشد.

گزینه‌ها به ترتیب:

(۱) «مَنْ»: اسم إِنَّ و منصوب است

(۳) «مَنْ»: پرسشی و مفعول مقدم و منصوب است برای فعل بعدش. «أُنْقَذَ» فعل متعدی و «النَّاسُ» فاعل آن است: مردم چه

کسی را نجات دادند...!

(۴) «لَيْسَ» فعل ناقص / أضعفُ: اسم لیس و مرفوع / النَّاسُ: مضاف الیه و مجرور / «مَنْ»: خبر لیس و منصوب

۱۸۵. گزینه ۳ درست است.

یا الصَّدِيقَةُ: منادا با «ال» بکار نمی‌رود و چنانچه با «ال» بیاید باید قبلش از «أَيُّهَا» برای مذكر و از «أَيُّهَا» برای مؤنث

استفاده نمود! (یا أَيُّهَا الصَّدِيقَةُ) صحیح است.

تاریخ

۱۸۶. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۵ صفحه ۱۳۶

زبان ایلامی، که مردمان جنوب غربی فلات ایران با آن سخن می‌گفتند، زبان رسمی و نوشتاری حکومت و تمدن ایلام بود. این

زبان تا مدتی پس از ورود آریاییان، همچنان رواج داشت و به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی از آن استفاده می‌شد. در برخی از سنگ نوشته‌های دوره هخامنشیان، ترجمه ایلامی نوشته‌ها نیز آمده است. علاوه بر آن تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

۱۸۷. گزینه ۴ درست است.

درس ۱۴ صفحه ۱۳۰

دربارهٔ دین مادی‌ها اخبار چندانی در دست نیست، شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد آنها اهوره مزدا و برخی از خدایان کهن ایرانی همچون میترا را ستایش می‌کرده‌اند. مغان آیین‌های دینی از جمله خواندن نیایش‌ها و سرودها و رسم قربانی کردن را بر عهده داشتند. مغان بعدها به تدریج دین زرتشتی را پذیرفتند و به پیشوایان دینی جامعهٔ زرتشتی تبدیل شدند. آنان نقش مهمی در آمیختن باورهای دینی کهن خود با تعالیم زرتشت داشتند.

۱۸۸. گزینه ۳ درست است.

صنعت و تجارت - صفحه ۱۰۳

حکومت‌ها برای ادارهٔ قلمرو، حفظ قدرت و تأمین هزینه‌های گوناگون، همواره نیازمند منابع درآمد پایدار و مطمئنی بودند و در واقع اقتدار و استواری حکومت‌ها بستگی به منابع مالی و موجودی خزانهٔ آنها داشت. یکی از اهداف اصلی شکل‌گیری تشکیلات اداری (نظام دیوان سالاری) در ایران باستان، رسیدگی به وضعیت دخل و خرج کشور و سامان دادن منابع درآمد و مخارج عمومی بود.

۱۸۹. گزینه ۳ درست است.

اشکانیان - درس ۱۰ صفحه ۹۴

حکومت اشکانی با رشادت و روحیهٔ جنگاوری، ایران را از چنگ بیگانگان بیرون آورد. اشکانیان با آسان‌گیری و مداراجویی فرهنگی و دینی، اقوام و فرقه‌های دینی گوناگون و حتی یونانی تباران ایران را که در سراسر قلمرو آنها پراکنده بودند، در کنار یکدیگر حفظ کردند. سلسله اشکانی با اعمال چنین سیاست‌هایی بود که در دوران پس از اسکندر، توانست به ایران استقلال و حیثیت دوباره ببخشد. اشکانیان به تدریج با پیوند دادن اجزای مختلف فرهنگ ایرانی و ترویج ایران‌گرایی، ایران را احیا کردند.

۱۹۰. گزینه ۱ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۲

حکومت ماد در زمان فرمانروایی هئوخشتر سومین پادشاه مادی به اوج قدرت رسید. او نخست با تشکیل سپاه منظم و کارآمدی از قبایل مختلف ماد، پارس و ... قدرت خود را بر مناطق وسیعی از ایران تثبیت کرد. هئوخشتر سپس با حکومت بابل علیه آشور متحد شد. و به حاکمیت آشوریان پایان داد. در پی این موفقیت نظامی، قلمرو ماد به شمال بین‌النهرین و بخش‌های وسیعی از آسیای صغیر گسترش یافت.

۱۹۱. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۴ صفحه ۱۵۴

مکتب هرات متعلق به دوران تیموری است. مکتب تبریز توسط بهزاد و شاگردانش در عصر شاه اسماعیل شکل گرفت. مکتب قزوین مصادف است با دوران شاه تهماسب صفوی و اصفهان اوج هنر عصر صفوی می‌باشد که مقارن است با عهد شاه عباس صفوی...

۱۹۲. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۳ صفحه ۱۴۴

اراضی ممالک: این دسته از اراضی کشور در اختیار و تملک والیان ایالت‌ها بود و آنها این زمین‌ها را میان زیردستان خود تقسیم می‌کردند. اراضی خاصه: این زمین‌ها متعلق به شخص شاه بود و به ویژه از زمان شاه عباس درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد. اراضی وقفی: این اراضی توسط مردم یا شاه وقف می‌شد. گاهی مردم برای جلوگیری از دست درازی حکام، زمین‌های خود را وقف می‌کردند.

۱۹۳. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۲۲

برخلاف اقتصاد کشاورزی، اقتصاد شهری و تجاری در عصر مغول و تیموری وضعیت به مراتب بهتری داشت. کشورگشایی‌های چنگیز و تیمور موجب شد که سرزمین‌های وسیعی در قاره پهناور آسیا به لحاظ سیاسی یکپارچه و متحد شوند و زمینه توسعه تجارت بین‌المللی فراهم آید. در سراسر عهد مغول – تیموری کاروان‌های تجاری در مسیرهای زمینی و دریایی در حال تردد بودند.

۱۹۴. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۱۱

علوم دینی در قیاس با فلسفه و علوم طبیعی، به دلیل حمایت‌های سلاطین و وزیران و نیز موقعیت علمای مذهبی، از جایگاه برتری برخوردار شد. با حمایت حاکمان و دولتمردان غزنوی و سلجوقی مراکز و مؤسسات آموزشی که بیشتر به تعلیم علوم دینی اختصاص داشت گسترش یافت. نظامیه‌ها که به همت خواجه نظام الملک توسی در شهرهای مهمی چون بغداد و اصفهان و نیشابور ساخته شدند، از این جمله بودند. این مدارس که اختصاص به تدریس فقه شافعی و دانش‌های وابسته به آن داشت، بعدها الگوی بسیاری از نهادهای آموزشی دینی در دیگر نقاط دنیای اسلام و کشورهای غربی گردیدند. پس از نظام الملک، مدیران و مدرسان نظامیه‌ها توسط سلطان یا خلیفه تعیین می‌شدند. امام محمد غزالی از جمله مهم‌ترین و معروف‌ترین عالمانی بود که در مدارس نظامیه درس خواند و درس داد. آخرین نظامیه تا زمان حمله هلاکو خان به بغداد به کار خود ادامه داد.

۱۹۵. گزینه ۲ درست است.

درس ۴ صفحه ۳۸

ناکامی قریش در جنگ خندق و کاهش فعالیت‌های نظامی آنان علیه اسلام، زمینه مساعدی را برای نشر اسلام در میان قبیله‌های منطقه حجاز و گسترش محدوده حکومت پیامبر فراهم آورد.

۱۹۶. گزینه ۳ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۴۰

در زمان تدوین قانون اساسی، دانشجویان موسوم به پیرو خط امام در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ سفارت آمریکا را در تهران تسخیر کردند. آنان علت این اقدام را تداوم دشمنی‌ها و توطئه‌های دولت آمریکا علیه انقلاب اسلامی و دخالت در امور داخلی ایران از جمله اجازه ورود به محمدرضا شاه پهلوی برای سفر به آن کشور اعلام کردند. امام خمینی این اقدام دانشجویان را تأیید کرد و آن را انقلاب دوم خواند.

۱۹۷. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۲۷ تا ۱۳۵

گزینه ۲ در مورد امیر عباس هویدا است. گزینه ۳ درباره جمشید آموزگار و گزینه ۴ در مورد امینی و اسدالله علم می‌باشد.

۱۹۸. گزینه ۴ درست است.

درس ۹ صفحه ۱۱۶

پس از انقلاب مشروطه، همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلافات دامنه داری درباره نحوه عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت.

۱۹۹. گزینه ۱ درست است.

درس ۸ صفحه ۱۰۴

نخستین اولویت‌ها پس از انقلاب میجی، تغییر وضع ناتوان ژاپن در رویارویی با خطر جهانگشایی غربی و جبران عقب ماندگی‌های نظام قبلی بود. اما در پاسخ به این نیاز اساسی، کشورهای غربی را سرمشق قرار دادند و گمان می‌کردند که هیچ ملت آسیایی نمی‌تواند از ریشه‌های اصیل خودش دژی بسازد که بتواند برابر طغیان و تهاجم غرب مقاومت کرده یا با آنها رقابت کند.

۲۰۰. گزینه ۴ درست است.

درس ۳ صفحه ۳۲

ایل قاجار از جمله ایل‌های قزلباش بود که به شاه اسماعیل صفوی در تأسیس حکومت یاری رساندند. شاه عباس اول برای مقابله با حملات ازبکان، ایل قاجار را مانند بسیاری از ایل‌های دیگر به مناطق شمال شرقی ایران کوچاند و در ناحیه استرآباد (دشت گرگان)، اسکان داد. قاجاریان پس از سقوط صفویه، برای مقابله با افغان‌های شورشی به تهماسب دوم صفوی پیوستند. سران ایل قاجار در درگیری‌های داخلی پس از سقوط صفویه، همواره در اندیشه به دست گرفتن قدرت، با دیگر مدعیان کشمکش داشتند و دو تن از آنان (فتحعلی خان و پسرش محمد حسن خان) جان بر سر این هدف گذاشتند.

جغرافیا

۲۰۱. گزینه ۴ درست است.

درس ۵ صفحه ۳۸

جهت رشته کوه‌های بلند مانند البرز و زاگرس نیز در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد. این عامل موجب بارش‌های بیشتر در دامنه‌های شمالی البرز و دامنه‌های غربی زاگرس شده است.

۲۰۲. گزینه ۳ درست است.

درس ۶ صفحه ۵۶

گزینه ۳ تنها دریچه‌ای است که برخلاف سایر گزینه‌ها دریچه‌ای دائمی محسوب می‌شود. اغلب دریچه‌های دائمی ایران در نیمه غربی کشور قرار دارند که از نظر شرایط آب و هوایی جزء نواحی مرطوب و نیمه مرطوب کشور هستند. آب بعضی از این دریچه‌ها شور و برخی دیگر آب شیرین دارند. مهم‌ترین دریچه‌های دائمی ایران عبارت‌اند از دریچه ارومیه، زریبار (زریوار) غرب مریوان در استان کردستان، پریشان (فامور) و مهارلو (استان فارس)، ... البته در قله بعضی از کوه‌های آتشفشانی مانند سیلان هم دریچه‌های کوچکی وجود دارند که آب آنها از ذوب برف‌ها تأمین می‌شود اما به دلیل سرمای ناشی از ارتفاع اغلب مواقع سال یخ بسته است.

۲۰۳. گزینه ۱ درست است.

درس ۷ صفحه ۶۸

اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری شده و در نهایت مشکلات دیگری در بر خواهد داشت. اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند، زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۲۰۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۸ صفحه ۷۱

در دوره عباسیان، قلمرو جغرافیایی آنها به واحدهایی تحت عنوان «ایالت» تقسیم‌بندی می‌شد که در مجموع به ۳۱ ایالت می‌رسید. در دوره صفویه، افشاریه، زندیه و قاجاریه عناصر اصلی تقسیمات کشوری به ترتیب عبارت بودند از: ایالت، ولایت، بلوک و قصبه. در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد. این ایالت‌ها عبارت بودند از: آذربایجان، کرمان و بلوچستان، فارس و بنادر، خراسان و سیستان.

۲۰۵. گزینه ۳ درست است.

درس ۹ صفحه ۸۴

نقش هر سکونتگاه براساس وضع جغرافیایی آن، اعم از طبیعی یا انسانی تعیین می‌شود. امروزه اغلب سکونتگاه‌ها چند نقش دارند و این نقش‌ها را با هم ایفا می‌کنند. نقش سکونتگاه‌ها در چهره و سیمای آنها منعکس می‌شود. ممکن است نقش سکونتگاه در طول زمان تغییر کند یا تکامل و توسعه یابد.

۲۰۶. گزینه ۲ درست است.

درس ۱۱ صفحه ۱۴۴

مکیندر، جغرافی دان انگلیسی، ۱۹۰۴ میلادی در مقاله‌ای با موضوع تولید قدرت، به خشکی‌ها توجه کرد. او معتقد بود بخش

عمده خشکی‌های جهان، سه قاره به هم چسبیده آسیا و اروپا و آفریقا است و جزیره جهانی نام دارد. مکنیدر در این جزیره جهانی منطقه خشکی اوراسیا (از رود ولگا در غرب تا سبیری در شرق) را قلعه جهان می‌دانست و می‌گفت این منطقه برای قدرت‌های دریایی، غیرقابل دسترس است. مکنیدر بخش مرکزی این منطقه را محور یا قلب خشکی جهان نامید. او معتقد بود که این منطقه، یعنی شرق اروپا، منبع بزرگ قدرت است و هر کس بر منابع آن مسلط شود می‌تواند بر کل جزیره جهانی فرمان براند.

۲۰۷. گزینه ۱ درست است.

درس ۱۰ صفحه ۱۳۳

مرزهای تطبیقی، مرزهایی هستند که با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی تعیین می‌شوند و گروه‌های انسانی را، که از نظر قومی، زبانی، دینی و غیره متفاوت‌اند از یکدیگر جدا می‌کنند. مانند مرز میان هند و پاکستان

۲۰۸. گزینه ۳ درست است.

درس ۹ صفحه ۱۱۹

کشورهای اتحادیه اروپا در امور سیاست خارجی، کشاورزی، تجارت، محیط زیست و نظایر آن، از اصول و شیوه‌های مشترکی پیروی می‌کنند. اغلب کشورهای اتحادیه اروپا یورو را به عنوان واحد پول مشترک پذیرفته‌اند. همچنین، برای تسهیل رفت و آمد مردم به برخی کشورهای عضو به منظور زندگی، کار، تحصیل یا سرمایه‌گذاری، اخذ روادید (ویزا) بین این کشورها لغو شده است و افراد می‌توانند بر طبق پیمان «شنگن» آزادانه و بدون نیاز به روادید به این کشورها، سفر کنند.

۲۰۹. گزینه ۱ درست است.

درس ۸ صفحه ۱۰۷

این کشورها بین کشورهای مرکز و پیرامون نقش واسطه بازی می‌کنند و ساختار اقتصادی و اجتماعی آنها دچار تغییرات و تحولات صنعتی و فناورانه شده است.

۲۱۰. گزینه ۲ درست است.

درس ۴ صفحه ۴۴-۴۵

دره‌های V شکل معمولاً بر اثر جریان آب رودها و فرسایش آبی شکل می‌گیرند. و علت اینکه آنها را با حرف V نام‌گذاری کرده‌اند این است که دامنه‌های پرشیب و تنگ دارند و در طی زمان دره‌ها به تدریج عمیق‌تر و وسیع‌تر می‌شوند.

۲۱۱. گزینه ۱ درست است.

درس ۶ صفحه ۱۰۴

در این روش‌ها قبل از وقوع سیل، شدت جریان آن براساس روش‌های هیدرولوژی محاسبه و تخمین زده می‌شود. سپس، با به کارگیری روش‌های مهندسی و احداث سازه‌های مناسب، نسبت به هدایت، انحراف یا مهار سیل اقدام می‌شود. از جمله این روش‌ها اصلاح بسترهای رودخانه‌ها، ایجاد کانال‌های انحرافی ایجاد دیواره‌های مهارکننده و پایدارکننده، احداث سدهای ذخیره‌ای و سدهای تنظیمی (هدایت و اصلاح شیب آبراهه‌ها) است.

۲۱۲. گزینه ۱ درست است.

درس ۵ صفحه ۹۶

دامنه‌هایی که شیب زیادی دارند و حجم زیادی از رسوبات فرسایش یافته و ناپیوسته سطح آنها را پوشانده است، برای لغزش مستعدترند. همچنین، مقدار نفوذ باران در دامنه‌هایی که در مناطق مرطوب قرار دارند یا پوشیده از درختان و گیاهان متراکم‌اند و یا درز و شکاف بسیار دارند بیشتر و احتمال وقوع لغزش در آنها بالاتر است.

۲۱۳. گزینه ۴ درست است.

درس ۴ صفحه ۶۱

هر چه تعداد نقاطی که بر سر راه قرار می‌گیرند کمتر باشد قابلیت دسترسی آن مکان مطلوب‌تر است. زیرا تعداد نقاط بیشتر به معنای تراکم رفت و آمد و تأخیر زمانی بیشتر است.

۲۱۴. گزینه ۱ درست است.

درس ۵ صفحه ۹۳

الف) جابه‌جایی حجم عظیم مواد در سطح دامنه‌های پرشیب = لغزش

ب) سقوط آزاد سنگ‌ها و خرده سنگ‌ها در سطح دامنه‌های پرشیب و پرتگاهی = ریزش

پ) جریان یافتن رسوبات ریز دانه اشباع شده از آب، به صورت گل و لای = جریان گلی

۲۱۵. گزینه ۱ درست است.

درس ۳ صفحه ۵۳

ایران به سبب واقع شدن در کرانه‌های دریای خزر، خلیج فارس و دریای عمان از نعمت بزرگ دسترسی به حمل و نقل دریایی برخوردار است. البته بهره‌مندی از مزایای حمل و نقل آبی در تجارت فقط به دسترسی به دریا محدود نمی‌شود بلکه به ساختن و توسعه و تجهیز بنادر وابسته است.

جامعه‌شناسی

۲۱۶. گزینه ۳ درست است.

- متفکران اجتماعی، به وجود آمدن پدیده‌های اجتماعی از طریق کنش اجتماعی را درونی‌سازی می‌گویند.

- خانواده، امنیت، صلح و... حاصل کنش‌های اجتماعی انسان‌ها هستند.

- عمیق‌ترین لایه جهان اجتماعی، عقاید کلانی هستند که بر ارزش‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند.

۲۱۷. گزینه ۴ درست است.

- در مقابل دیدگاه طولی، عده دیگری از اندیشمندان اجتماعی معتقدند جهان‌های اجتماعی متنوع‌اند. هر جهان اجتماعی،

فرهنگ و تمدن مناسب خود را به وجود می‌آورد. فرهنگ‌ها و تمدن‌ها نیز براساس آرمان‌ها و ارزش‌های خود، تحولاتی را

دنبال می‌کنند و مسیرهای مختلفی را می‌پیمایند. (دیدگاه تنوع جوامع یا عرضی)

- فرهنگ اساطیری مانع شکوفایی فطرت آدمی می‌شود.

- جهان‌های اجتماعی که علم را به دانش تجربی محدود می‌کنند و عقل و وحی را به عنوان دو روش علمی، معتبر

نمی‌دانند، نمی‌توانند از حق یا باطل بودن عقاید و آرمان‌ها سخن بگویند. از نظر این جوامع، عقاید و ارزش‌های اجتماعی،

پدیده‌هایی هستند که صرفاً در قلمرو آرمانی یا واقعی جوامع انسانی پدید می‌آیند و ما فقط می‌توانیم بودن یا نبودن

این ارزش‌ها و پیامدهای اجتماعی و تاریخی آنها را بشناسیم و برای داوری درباره درست و غلط بودن یا حق و باطل بودن آنها

راهی نداریم.

۲۱۸. گزینه ۱ درست است.

عبارت چهارم:

- ویژگی راستگویی، اکتسابی، فردی و متغیر است.

۲۱۹. گزینه ۲ درست است.

- تزلزل فرهنگی می‌تواند به بحران هویت منجر شود. بحران هویت فرهنگی در جایی به وجود می‌آید که جهان اجتماعی،

توان حفظ و دفاع از عقاید و ارزش‌های اجتماعی خود را نداشته باشد.

- اگر اعضای یک جهان اجتماعی، مبهوت و مقهور جهان اجتماعی دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در

گزینش عناصر فرهنگی دیگر از دست بدهند، دچار خودباختگی فرهنگی می‌شود.

- قدرت سیاسی و نظامی غرب در نخستین رویارویی‌ها، بخش‌هایی از ذهنیت مسلمانان را به خودباختگی فرهنگی دچار

ساخت و این امر سبب شد، تصویری که شرق شناسان و تاریخ‌نگاران غربی از هویت جهان اسلام القا می‌کردند، در بین جوامع

اسلامی و از جمله در جامعه ایران رواج پیدا کند.

۲۲۰. گزینه ۲ درست است.

در استعمار نو، کشور استعمارگر با اتکا به قدرت اقتصادی خود، با استفاده از نهادها و سازمان‌های اقتصادی و سیاسی

بین‌المللی و از طریق دولت‌های دست‌نشانده، کنترل بازار و سیاست کشورهای دیگر را در اختیار می‌گیرد.

۲۲۱. گزینه ۱ درست است.

- قدرت سیاسی جوامع اسلامی تا قبل از استعمار، بیشتر قومی و قبیله‌ای بود.
- حقوق بشر بر مبنای اندیشه اومانیستی، صرفاً براساس خواسته‌ها، عادت‌ها و تمایلات طبیعی آدمیان شکل می‌گیرد.
- حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی (پروتستانتیسم) در جهت اصلاح دینی پدید آمدند.

۲۲۲. گزینه ۳ درست است.

- لیبرالیسم قرن‌های هجدهم و نوزدهم را لیبرالیسم اولیه می‌نامند که بیشتر رویکردی فردی و اقتصادی داشت.
- مخالفان و طرفداران سرمایه‌داری طی قرن بیستم، بلوک شرق و غرب را شکل دادند.
- نظریه جنگ تمدن‌ها، نظریه‌ای بود که قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.
- دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند. از نظر این گروه، مشکل کشورهای فقیر نه فقط ضعف اقتصادی و صنعتی، بلکه خودباختگی فرهنگی آنهاست.

۲۲۳. گزینه ۱ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۲:

- بیدارگران نخستین، با وجود رویکرد اعتراض‌آمیز به غرب، از فرهنگ غرب شناخت عمیقی نداشتند. آنها خطر غرب را بیشتر در سلطه‌گری و قدرت سیاسی و اقتصادی آن می‌دیدند.

گزینه ۳:

- هنگامی که قاجار به دلیل اثرپذیری از دولت‌های استعماری به جای مقاومت در برابر بیگانگان به قراردادهای استعماری روی آوردند، مقاومت منفی به سوی فعالیت رقابت‌آمیز تغییر کرد.

گزینه ۴:

- منورالفرکان غرب‌گرا مورد حمایت دولت‌های استعمارگر غربی بودند و این دولت‌ها به کمک آنان توانستند از موفقیت بیدارگران اسلامی جلوگیری کنند.

۲۲۴. گزینه ۱ درست است.

- این دیدگاه در تقابل با رویکرد اول، این ادعا را که دانش علمی، راه کشف واقعیت و دانش عمومی، دانش حاصل از زندگی است انکار می‌کند و همه دانش‌ها را دانش حاصل از زندگی می‌داند. دانش‌ها کشف و بازخوانی واقعیت نیستند، بلکه خلق و بازسازی آن هستند که انسان‌ها برای سامان دادن به زندگی خود تولید می‌کنند. برتری دانش تجربی بر دانش حاصل از زندگی را بی‌اعتبار می‌داند و به عکس دانش عمومی را پایه و اساس هر گونه دانشی از جمله دانش تجربی می‌داند. در برخی از نحله‌های این دیدگاه، مرز دانش علمی و دانش عمومی فرو می‌پاشد.

۲۲۵. گزینه ۴ درست است.

- پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی، هدف جامعه‌شناسی تبیینی است.
- کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معنای کنش، سبب شده است که بیشتر مطالعات تبیینی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده‌ما محدود شوند.

۲۲۶. گزینه ۴ درست است.

- معنابخشی و انسجام بخشی به زندگی اجتماعی، هدف رویکرد تفسیری است.
- حکومت پاپ بر واتیکان و کلیسای جهانی کاتولیک از جمله حکومت‌های مونارشی دانسته شده است.

۲۲۷. گزینه ۲ درست است.

- با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.
- امروزه، جهانی شدن و توسعه ارتباطات، از سویی زمینه شکل‌گیری جهانی بدون مرز را فراهم کرده است که در آن، درهم

آمیختن فرهنگ‌ها موجب می‌شود که فرهنگ‌ها دیگر کاملاً خالص و ثابت نباشند و هویت‌ها به شدت دستخوش تغییر شوند.

۲۲۸. گزینه ۳ درست است.

- مدینه فاسقه جامعه‌ای است که در اثر انحراف عملی از مدینه فاضله به وجود می‌آید. در مدینه فاسقه، با آنکه مردم علوم و حیانی و عقلانی را می‌شناسند، اما از آنها بهره نمی‌گیرند، یعنی با آنکه مردم حقیقت و عدالت را می‌شناسند یا امکان شناخت آن را دارند، براساس آن عمل نمی‌کنند.

- عقل نظری: واقعیت‌هایی را که مستقل از آگاهی و اراده انسان وجود دارند، شناسایی می‌کند.

۲۲۹. گزینه ۴ درست است.

- اومانیزم از نتایج منطقی سکولاریسم است. (انسان، بخشی از جهان هستی است).

- هنر قرون وسطی بر بُعد معنوی وجود انسان تأکید داشت.

- روشنگری در معنای خاص، به مبنای معرفت‌شناسی پذیرفته شده در فرهنگ غرب گفته می‌شود و روشی از معرفت و شناخت است که با سکولاریسم و اومانیزم همراه شده است.

- پیامد روشنگری در قرون نوزدهم و بیستم دانش ابزاری است. (مقایسه کنید صفحه ۴۴ کتاب درسی)

۲۳۰. گزینه ۱ درست است.

بررسی عبارات نادرست:

- عبارت چهارم: تمامی افراد همواره مطابق ارزش‌های جهان اجتماعی خود عمل نمی‌کنند.

- عبارت پنجم: فرصت‌ها و محدودیت‌ها به یکدیگر وابسته‌اند و هیچ کدام بدون دیگری محقق نمی‌شوند.

۲۳۱. گزینه ۳ درست است.

- سرمایه‌داری، عامل اصلی هویت‌یابی افراد و جوامع غربی است.

- حکومت منورالفکران غرب‌گرا در کشورهای اسلامی، استبداد استعماری را به دنبال داشت.

- کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن، موضوع جامعه‌شناسی انتقادی است.

۲۳۲. گزینه ۲ درست است.

بررسی عبارات نادرست:

گزینه ۱:

- در جریان انقلاب مشروطه، نزاع و رقابتی سخت بین بیدارگران اسلامی و منورالفکران غرب‌گرا به وجود آمد که پس از دو دهه کشمکش، با حضور قدرت‌های استعماری و دخالت انگلستان، به نفع جریان منورالفکران پایان یافت.

گزینه ۳:

- تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی باز می‌گردد و گاه، ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

گزینه ۴:

- در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد.

۲۳۳. گزینه ۱ درست است.

جامعه‌شناسان انتقادی بر ضرورت انتقاد علمی از ساختارهای سرکوبگر، تأکید می‌کنند تا از سلطه چنین ساختارهایی بر انسان‌ها پیشگیری کنند و زمینه شکل‌گیری ساختارهای اجتماعی انسانی‌تر را فراهم آورند.

۲۳۴. گزینه ۱ درست است.

- فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیا طلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند.

- جنگ‌های صلیبی، مواجهه اروپاییان با مسلمانان و بالاخره فتح قسطنطنیه، زمینه‌های فرو ریختن اقتدار کلیسا را فراهم کرد.

- دنیاگرایی رایج در سطح هنجارها، رفتارها و زندگی مردم، زمینه گسترش فلسفه‌های روشنگری را فراهم آورد.

۲۳۵. گزینه ۳ درست است.

- هویت فرهنگی، هنگامی محقق می‌شود که در میان مردم، عقاید و ارزش‌های مشترکی پدید آید.

- در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آنها با زمین بستگی داشت.

- کاستی و خلأ معنوی، دانشمندان و متفکران اجتماعی را به بازاندیشی درباره بنیان‌های عقیدتی و ارزشی جهان اجتماعی فرا می‌خواند.

فلسفه و منطق

۲۳۶. گزینه ۱ درست است.

با به کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، می‌توان سریعتر و دقیقتر عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد. درس ۱ صفحه ۴

۲۳۷. گزینه ۱ درست است.

عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات، باعث پدید آمدن «مغالطه نگارشی کلمات» می‌شود. اگر کلمه «چه» را با فاصله از «دریا» بنویسیم با یک عبارت پرسشی روبه‌رو می‌شویم. اما در حالت صورت سؤال «دریاچه» یک کلمه در نظر گرفته می‌شود و یک عبارت خبری داریم. درس ۲ صفحه ۱۶

۲۳۸. گزینه ۴ درست است.

در سایر گزینه‌ها قضایا شخصیه هستند و لفظ «همه» که در آنها به کار رفته؛ نشان‌دهنده سور قضایای کلی نیست. درس ۶ صفحه ۵۸

۲۳۹. گزینه ۲ درست است.

اگر صورت سؤال راجع به یک مفهوم جزئی پرسیده بود در آن صورت مفهوم جزئی چند مصداق ندارد. از یک جهت مفهوم جزئی می‌تواند چند مصداق داشته باشد مانند «این کتاب» «آن مدرسه» «رودخانه کارون» و ... برخی مفاهیم ذهنی جزئی هستند. مانند افراد و اشخاص افسانه‌ای، شخصیت‌های کارتونی و ... مانند رستم، پینوکیو و ... درس ۳ صفحه ۲۰ و ۲۱

۲۴۰. گزینه ۲ درست است.

نوع قضیه شخصیه است. هیچ چیز نشان‌دهنده سور قضیه نمی‌باشد. قضایای شخصیه فقط تناقض دارند. درس ۷ صفحه ۶۳

۲۴۱. گزینه ۱ درست است.

«هیچ دارویی دارای عوارض نیست» (کاذب) نقیض $\Leftarrow$ «برخی داروها دارای عوارض هستند.» (صادق)

برخی داروها دارای عوارض هستند.

هیچ داروی گیاهی دارای عوارض نیست.

نتیجه: برخی داروها داروی گیاهی نیستند. درس ۷ صفحه ۶۳ درس ۸ صفحه ۷۷

۲۴۲. گزینه ۳ درست است.

در قضایای منفصله همیشه یا یک طرف صادق است و یک طرف کاذب یا هر دو طرف کاذب است یا هر دو طرف صادق. در حالتی که هم هر دو طرف امکان صدق دارد و هم امکان کذب؛ پس اساساً انفصالی شکل نگرفته است. درس ۹ صفحه ۸۷

۲۴۳. گزینه ۲ درست است.

گاهی در زندگی در پی قانع کردن دیگران هستیم. به عنوان مثال در یک سخنرانی تبلیغاتی، سخنران به دنبال قانع کردن افراد برای انجام دادن عملی یا پذیرش مطلبی است. وجه مشترک مغالطه‌هایی که در درس دهم وجود دارد این است که این نوع از استدلال‌ها چنانچه بدون ذکر دلیل مطرح شوند؛ مغالطه هستند. درس ۱۰ صفحه ۱۰۳

۲۴۴. گزینه ۲ درست است.

هرگاه مفهومی را با الفاظ نامأنوس و ناشناخته‌تر تعریف می‌کنیم؛ این الفاظ نامأنوس می‌توانند هم جامع باشند هم مانع. مانند: قیمتی: ثمین (رد گزینه ۱ و ۳) و یا از الفاظ دارای استعاره استفاده می‌کنیم که رابطه‌شان تباین می‌شود. هلال ماه: گوشواره

(رد گزینه ۴) درس ۴ صفحه ۳۴ و ۳۵

۲۴۵. گزینه ۴ درست است.

با قدرت تفکری که خداوند در وجود ما قرار داده، پاسخ سؤال‌ها را می‌یابیم و امور روزانه خود را سامان می‌دهیم. لذا می‌توان گفت که بدون تفکر کاری از انسان ساخته نیست. درس ۱ صفحه ۴

۲۴۶. گزینه ۳ درست است.

شعر به کار رفته در صورت سؤال دلالت بر این دارد که سرنوشت انسان‌ها لزوماً به یکدیگر وابسته نیست یا انسان‌ها نسبت به همدیگر نباید توصیه‌هایی از جنس خیرخواهی داشته باشند. فلاسفه می‌کوشند نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی را جهت عبرت گرفتن دیگران، نشان دهند؛ چرا که برخی افراد گاهی بدون اینکه دقت کنند، در زندگی خود، باوری را که مبنای آن یک مغالطه است، پذیرفته و براساس آن تصمیم می‌گیرند و عمل می‌کنند. درس ۳ صفحه ۲۳

۲۴۷. گزینه ۲ درست است.

سایر فلاسفه تغییر و حرکت در جهان را پذیرفته بودند و به تبع آن ادراک حسی را قبول داشتند. درس ۴ صفحه ۳۱ تا ۳۳ درس ۸ صفحه ۶۰

۲۴۸. گزینه ۴ درست است.

سقراط با چهره‌ای آرام و گام‌هایی استوار به سوی جایگاه حرکت کرد و با لحنی مطمئن به اتهامات ملتوس پاسخ داد. اتهام به سقراط توسط ملتوس صورت گرفت نه دادگاه (رد گزینه ۲) دفاعیه سقراط بیانیه‌ای فلسفی بود. (رد گزینه ۳) درس ۵ صفحه ۳۹

۲۴۹. گزینه ۲ درست است.

معرفت‌شناسی همیشه جزئی از فلسفه بوده است. هنگامی که فیلسوفی درباره موضوعاتی مانند هستی، جهان و انسان می‌اندیشد، ناگزیر درباره خود اندیشیدن و شناخت نیز دیدگاهی دارد. درس ۶ صفحه ۴۶

۲۵۰. گزینه ۲ درست است.

شناخت تمایزها و تفاوت‌های اشیا این امکان را به انسان می‌دهد که به کمک عقل خود از اشیای متفاوت استفاده‌های مختلف بکند. (رد گزینه ۱ و ۳) عقل با کمک حواس و تحلیل عقلانی یافته‌های حسی می‌تواند به بسیاری از اسرار و رموز طبیعت پی ببرد و قوانین طبیعی را بشناسد. (رد گزینه ۴) درس ۷ صفحه ۵۱ و ۵۲

۲۵۱. گزینه ۴ درست است.

سوفسطائیان معتقد بودند نه از راه عقل و نه از راه حس می‌توان به شناخت دست یافت. (رد گزینه ۱ و ۳) پروتاگوراس اعتقاد داشت که اشیا، هر طوری که در هر نوبت به نظر من می‌آیند، در آن نوبت همان‌طور هستند و هر طور که به نظر تو می‌آیند، برای تو نیز همان‌طور هستند. از این سخن پروتاگوراس می‌توان نتیجه گرفت که ادراک حسی معتقد بوده است ولی به صورت فردی و نسبی نه مطلق. (رد گزینه ۲) پارمندیس معتقد بود که شناخت حسی به خاطر خطایی که در حواس رخ می‌دهد اعتبار ندارد. درس ۸ صفحه ۵۹ تا ۶۱

۲۵۲. گزینه ۴ درست است.

از نظر مکتب فلسفی ملاصدرا انسان باید مسیر تکاملی به سوی خدا را انتخاب نماید و با ایمان و عمل این مسیر را طی کند. البته او اختیار دارد که مسیرهای دیگری غیر از مسیر تکامل را برگزیند. بنابراین در ابتدای زندگی هر انسانی معلوم نیست وی چه هویتی خواهد داشت، شجاع خواهد بود یا ترسو؟ و ... درس ۱۰ صفحه ۸۱

۲۵۳. گزینه ۱ درست است.

به اعتقاد ارسطو شهوت و غضب همواره در معرض افراط و تفریط هستند اما عقل می‌تواند مانع این افراط و تفریط شود؛ البته شرط لازم برای چنین امری این است که خود عقل رشد کرده و به درجات مناسبی از معرفت دست یابد تا خودش دچار افراط و تفریط نشود. درس ۱۱ صفحه ۸۷

۲۵۴. گزینه ۲ درست است.

اگر مفهوم وجود عین مفهوم ماهیات باشد صرف تصور هر ماهیتی باید وجود آن هم محقق می‌شد در صورتی که این اتفاق نمی‌افتد در نتیجه چیستی‌های فراوانی را می‌توانیم در ذهن خود حاضر کنیم؛ در حالی که می‌دانیم این امور، حداقل تاکنون

«وجود» ندارند؛ مانند ققنوس، ازدهای هفت سر غول چراغ جادو و ... درس ۱ صفحه ۴

۲۵۵. گزینه ۳ درست است.

بر اثر تکرار مشاهده خورشید و روشن شدن زمین، در ذهن ما چنین منعکس می شود که خورشید «علت» روشن شدن زمین است. هیوم این حالت ذهنی را «تداعی» می نامد و می گوید تداعی چیزی جز یک امر روانی ناشی از توالی و پشت سرهم آمدن پدیده ها نیست. از این طریق است که ما پنداشته ایم یک رابطه ضروری میان طلوع خورشید و روشن شدن زمین برقرار است

درس ۳ صفحه ۱۶

۲۵۶. گزینه ۳ درست است.

چند خدایی ها عقیده داشتند که میان خدایان اختلاف و جنگ هم رخ می دهد و هر کدام از آنها می خواهد بر دیگران چیره شود. درس ۵ صفحه ۳۲

۲۵۷. گزینه ۴ درست است.

اگر سلسله علت ها بخواهد تا بی نهایت به عقب برگردد بدین معناست که آغاز و ابتدایی در کار نیست؛ یعنی اصلاً چیزی پدید نمی آید تا نوبت به معلولی برسد که اکنون پیش روی ماست. به بیان دیگر: اگر سلسله علت ها تا بی نهایت به عقب برگردد، به معنی آن است که باید بی نهایت موجود پدید بیاید تا نوبت به معلول پیش روی ما برسد و هیچ گاه بی نهایت و چنین چیزی امکان پذیر نیست. درس ۶ صفحه ۴۲

۲۵۸. گزینه ۱ درست است.

در اندیشه حکیمان ایران قدیم، خرد با وجود آفریدگار متحد و یگانه است و آفریدگار، کل جهان را با خرد و عقل رهبری می کند. آنان عقیده داشتند که «خدا براساس خرد می آفریند و می گفتند که «مزدا»، که همان خداست، با خرد و اندیشه خود جهانیان و وجدان ها و خردها را آفریده است. به نظر می رسد که این خرد و عقل که آفریده آفریننده است، وجودی عقلانی است که خرد و عقل انسان پرتو و مظهر اوست.» درس ۷ صفحه ۵۵

۲۵۹. گزینه ۲ درست است.

یکی از عقول عالم عقل، «عقل فعال» نام دارد؛ این عقل، عامل فیض رسانی به عقل انسان هاست. فارابی می گوید مقام و منزلت عقل فعال نسبت به انسان، مانند آفتاب است نسبت به چشم. همانطور که آفتاب نوربخشی می کند تا چشم انسان ببیند و بینا شود، عقل فعال نیز نخست چیزی به قوه عقلی آدمی می رساند به طوری که فعالیت عقلی برای انسان ممکن می شود و در نتیجه، عقل شروع به فعالیت می کند. درس ۸ صفحه ۶۲ و ۶۳

۲۶۰. گزینه ۳ درست است.

ملاصدرا معتقد است: حال که واقعیت اصالت با وجود است، نه ماهیت و وجود هم امر مشترک و واحد همان اشیا است، پس حقیقت، یکی بیش نیست و جایی برای تكثر واقعی در عالم وجود ندارد. ملاصدرا با سلوک عقلی و استدلالی خود به همان حقیقتی رسیده بود که عارفان با شهود دیده بودند و به زبان زیبای شعر می سرودند:

این همه عکس می و نقش نگارین که نمود یک فروغ رخ ساقیست که در جام افتاد

از نظر ملاصدرا، با اینکه هستی یک حقیقت واحد است، اما این حقیقت واحد، دارای درجات، مراتب و شدت و ضعف است. وجود در تجلیات و ظهورات خود دارای مراتبی می شود و هر مرتبه ای از وجود، به میزان درجه وجودی خود، ظهور آن حقیقت واحد و یگانه است.

در هزاران جام گوناگون، شرابی بیش نیست گرچه بسیارند انجم، آفتابی بیش نیست

درس ۱۱ صفحه ۹۵ و ۹۶

روانشناسی

۲۶۱. گزینه ۲ درست است.

شیوه های مبتنی بر سیر و سلوک و روش های شهودی: مهم ترین ویژگی این شیوه، شخصی و غیرقابل تعمیم بودن آن روش ها است.

۲۶۲. گزینه ۲ درست است.

فرضیه، پاسخ اولیه پژوهشگران به مسئله‌های علمی است. فرضیه‌ها می‌توانند ضمن اینکه در پاسخ به یک سؤال بیایند، باعث طرح سؤال‌های دیگر هم بشوند.

۲۶۳. گزینه ۳ درست است.

تغییراتی که بر توانایی تولیدمثل تأثیر می‌گذارند را ویژگی‌های جنسی اولیه می‌نامند.

۲۶۴. گزینه ۲ درست است.

- رشد هیجانی در انسان نسبت به حیوانات، به دلیل آگاهی بیشتر و برقراری تعامل با محیط بازتر و متنوع‌تر، رشد یافته‌تر است.

- بازی کودکان در سنین بالاتر قاعده‌مندتر می‌شود و مشترکاً بازی می‌کنند. این تغییر، بیانگر رشد اجتماعی آنهاست.

- رشد درک اخلاقی در برگرفته آن دسته از قوانین و مقررات اجتماعی و اصول است که تعیین می‌کنند انسان‌ها در رابطه با دیگران چگونه باید رفتار کنند.

۲۶۵. گزینه ۴ درست است.

- هویت همان تمایزی است که فرد بین خود و دیگران می‌گذارد. هویت طرز فکر، عقاید و نحوه ارتباط فرد با دیگران را شامل می‌شود.

۲۶۶. گزینه ۱ درست است.

نوجوانان فرضیه‌سازی می‌کنند و در پیش‌بینی یک موقعیت، از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند.

۲۶۷. گزینه ۳ درست است.

یکنواختی و ثبات نسبی: وقتی موضوع مورد توجه همیشه به صورت یکنواخت ارائه شود، فرد به آن موضوع عادت می‌کند؛ در نتیجه، ابعاد جدید آن را در نمی‌یابد. استفاده از رنگ‌های مختلف به هنگام مطالعه و خط کشیدن روی واژگان مهم به وسیله برخی دانش آموزان، روش مفیدی برای خارج شدن از یکنواختی و در نتیجه ایجاد تمرکز است.

۲۶۸. گزینه ۳ درست است.

وجود خطاهای ادراکی نشانگر این است که آنچه را حس می‌کنیم الزاماً چیزی نیست که در ذهن خود ادراکش می‌کنیم.

۲۶۹. گزینه ۳ درست است.

حافظه در نقش فراهم سازی داده‌های خام برای تفکر است.

۲۷۰. گزینه ۲ درست است.

در پدیده نوک زبانی، گفتن اولین کلمه یکی از نشانه‌های مرتبط به آن بوده است.

۲۷۱. گزینه ۱ درست است.

- مثال مربوط به عوامل عاطفی به صورت منفی است.

۲۷۲. گزینه ۴ درست است.

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱:

در تشخیص مسئله، بهتر است دیگران نقش راهنما داشته باشند و فرد خود آن را شناسایی کند.

گزینه ۲:

در ارزیابی راه حل، باید راه حل انتخاب شده را ارزیابی کرد. این کار باعث می‌شود تا ملاک روشنی برای فهم موقعیت داشته باشیم.

گزینه ۳:

قدم نهایی و مهم در حل مسئله، بازبینی و اصلاح راه حل هاست.

۲۷۳. گزینه ۱ درست است.

تأثیر یادگیری‌های گذشته بر حل مسئله را انتقال گویند.

۲۷۴. گزینه ۴ درست است.

کنترل نکردن هیجانات عامل دیگری است که مانع تصمیم‌گیری موفق می‌شود. در موقعیت تصمیم‌گیری، با افراد و حالت‌های مختلفی مواجه می‌شویم. افراد مختلف، واکنش‌های هیجانی متفاوتی در ما ایجاد می‌کنند. این واکنش‌های عاطفی، به دلیل زودگذر بودن، نمی‌تواند ملاک تصمیم‌گیری باشد. افرادی که قادر به کنترل هیجان‌های خویش نباشند، به طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری روبه‌رو می‌شوند.

۲۷۵. گزینه ۲ درست است.

تصمیم‌گیری، عالی‌ترین و پیچیده‌ترین فعالیت شناختی انسان است.

۲۷۶. گزینه ۴ درست است.

اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام پذیر بودن یا انجام ناپذیر بودن کاری را باور می‌نامند.

۲۷۷. گزینه ۴ درست است.

- عوامل شکل‌دهنده نگرش، متنوع است و تحت تأثیر نظام شناختی فرد، باورها و ارزش‌های او قرار دارد.

۲۷۸. گزینه ۱ درست است.

بسیاری از ناتوانی‌های ما به دلیل یادگیری است نه اینکه واقعاً نمی‌توانیم؛ یعنی باور می‌کنیم که ناتوانیم و کنترلی بر محیط خود نداریم و برای تغییر دادن شرایط نمی‌توانیم کاری انجام دهیم؛ در نتیجه، انگیزه عمل در ما به وجود نمی‌آید و تلاشی نمی‌کنیم. و دچار درماندگی آموخته شده خواهیم شد.

۲۷۹. گزینه ۱ درست است.

نداشتن تمرکز مربوط به علائم شناختی فشار روانی است.

۲۸۰. گزینه ۲ درست است.

ترس از قبول نشدن در رشته دلخواه در دانشگاه، فشار روانی به دنبال دارد. بسیاری از جوانان از مقابله‌های سازگارانه برای کنترل این فشار روانی استفاده می‌کنند.